

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV. — NO. 624.

CHICAGO, ILL., dne 28. avgusta (August 28), 1919.

LETO—VOL. XIV.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone, Lawndale 2407

TEŽAVE MIROVNE POGODBE.

V senatu je močna skupina, kateri ni mirovna pogodba, kakor je bila sestavljena v Parizu, všeč, medtem ko stoje na drugi strani senatorji, ki bi radi videh, da obvelja vse, kakor je bilo tam sklenjeno. Seveda so Wilsonove simpatije na strani drugih, ali doslej ni videti, da bi dobivali njegovih pristaši večino. Zadnji čas se je zgodilo nekaj, kar mora biti predsednikovim političnim prijateljem zelo neljubo. Senatni odsek za zunanje zadeve je sprejel dodatek k mirovni pogodbi, po katerem naj pripade Šantung Kitajski, ne pa Japonski, kakor stoji v mirovni pogodbi.

Kakor je znano, je delala ta afera že na mirovni konferenci sitnosti. Ko se je slavnostno podpisaval mir z Nemčijo, se kitajski zastopniki niso udeležili svečanosti, ker je ta pogodba priznala Šantung Japonski. Nezadovoljnost Kitajske je seveda popolnoma razumljiva, kajti Šantung je bil od nekdanj del Kitajske, in če je Nemčija izgubila pravice do tega bogatega kraja, je moglo biti le naravno, da se vrnejo pravice tisti deželi, katere last je bil ta kraj že prej. Povrh tega je tudi prebivalstvo v Šantungu kitajsko, ne pa japonsko.

Sklep senatnega odseka ustreza na vsak način pravičnosti. Pri tem je seveda mogoče, da ni vodil vseh senatorjev le čut pravičnosti, ampak vsaj za nekatere je verjetno, da je bila njih opozicija proti Wilsonu bolj merodajna. Za rezultat je to pač vseeno. Vstaja pa vprašanje, kakšne bodo posledice tega sklepa. Naravno, da je zaradi tega mnogo uganj v političnih krogih.

Prvo vprašanje je, ali obvelja sklep odseka tudi v senatu. Nekateri zagovorniki pogodbe se tolažijo, da izpade glasovanje tam drugače kakor v odseku, kar pa se nam ne zdi posebno verjetno. Če sprejme tudi senat enak sklep, tedaj se mora seveda vsa pogodba vrniti v Pariz in še enkrat obravnavati.

Ali je kaj dosti upanja, da se v tem slučaju pogodba prenaredi, kakor želi senat. . . . Zdi se, da ga ni prav preveč.

Na prvem mestu prihaja v poštev Japonska, o kateri ni pričakovati, da se vda zahtevi senata, ker je bil že vpliv konference nanjo brezuspešen. Japonska seveda ni sama na konferenci in več kakor od nje bi bilo odvisno od Anglije in Francije. Ni pa nobenega znamenja, da bi bili prav ti dve vladi naklonjeni boljši rešitvi šantunškega vprašanja, ker se sklieujeta na tajno pogodbo z Japonsko; in dasi smo slišali tekom vojne mnogo lepih besed o javni diplo-

maciji, imajo tajne pogodbe še vedno veliko veljavo, kakor je videti tudi v nekaterih drugih slučajih.

Vse torej kaže, da ostane Amerika osamljena, če vztraja senat na svojem stališču. Ali za Ameriko ne more tedaj veljati pogodba taka, kakršna je, in Zedinjene Države bi morale na vsak način skleniti novo mirovno pogodbo z Nemčijo in seveda tudi z Japonsko in Kitajsko; lahko bi se kajpada zgodilo, da Japonska ne bi hotela podpisati take pogodbe, kakor jo zahaeva senat, in tedaj bi nastalo med Ameriko in Japonsko izredno stanje.

Iz tega se pač ne sme sklepati, da mora priti kar do vojne med Ameriko in Japonsko, kakor strašijo nasprotniki dodatka. Ne zdi se zelo verjetno, da bi si Japonsko samo želelo vojno z Ameriko. S tem, da izrečejo svoje mnenje o šantunškem vprašanju, se pa Zedinjene Države tudi niso zavezale, da bodo izvajale posledice z oboroženo silo, če se ne zgodi tako, kakor mislijo, da bi bilo prav. Zaradi tega pravijo nekateri posebno "bistri" političarji, da nima senatov dodatek nobenega pomena in da bi bilo bolje, če sploh ne bi bil sprejet. Ta nazor ne drži. Če nič drugega ne, ima dodatek vsaj svoj moralni pomen, in to šteje tudi nekaj, zlasti če se uvažuje, da se sedanja rešitev šantunškega vprašanja ne more smatrati za rešitev, ker je trajno nevzdržljiva, kakor vsi tisti sklepi mirovne konference, ki se ne strinjajo s pravičnostjo.

Pariški listi so se odsekovega dodatka hitro polastili in prinašajo o njem svoja mnenja. "Gaulois" na primer pravi:

"Nobena politična zveza, ki je ne dopolnjuje vojaška konvencija, ne pomeni resne garancije."

"Avesoir" pravi, da so predsednikove izjave na konferenci v "Beli hiši zelo zmanjšale pomen institucije, o kateri je naivno mislil, da je izveličanje sveta."

Taki in podobni glasovi se vjemajo s stališčem francoskih "velikih mož," zlasti Clemenceauja in Focha, ki sta vedno naglašala, da more biti "Liga narodov" le tedaj uspešna, če je osnovana na sili. In kakorkoli se zdi čudno, se tukaj srečavajo francoski reakcionarni diplomati in le z vojaško glavo misleči generali od ene, in naši republičanski senatorji z druge strani. Clemenceau ne mara lige narodov in je nikdar ni maral. Četudi je podpisal neki dokument, ki ima tak naslov, se vendar ni izpreobrnil in se tudi ne bo. Zanj je liga narodov kos papirja, vojaške garancije so pa vse. Tudi naši senatorji so nasprotniki lige narodov, četudi so njih razlogi v

marsičem drugačni, kakor Clemenceaujevi. Strinja se pa oboji v tem, da bi radi pokopali vso ligo, in za nekatere je ta namen gotovo bolj odločal, kakor pa šantunsko vprašanje samo na sebi.

Kakor kaže, se res poje pogrebna pesem tej ligi. In človek ne more niti več žalovati. Kaj bi tudi pomagalo, če bi bila na dobrem papirju napisana na zunaj lepa pogodba, ki pa ne bi imela nobene življenske moči v sebi, pod odejo pa toliko napak, da bi morala za njimi neizogibno umreti? . . .

Občudovati je le Wilsonov idealizem, ki ga niso mogli omajati vsi dogodki izza njegovega povratka iz Evrope. Vsa vprašanja, ki so ob njegovem odhodu ostala nerešena, vise še danes v zraku; sitnosti in nevtajiva nasprotja se množe boljbolj; soglašanja med zavezniki je vse manj; respekt pred mirovno konferenco in njenim vrhovnim svetom pa da čimdalje bolj. Wilson pa še vedno veruje v ideale, ki jih je peljal s seboj v Pariz. Da idealizem je lepa reč, ali za reševanje mednarodnih vprašanj in za urejevanje sveta ne zadostuje in včasih škoduje več kakor koristi. Zdi se, da je prav sedaj tak čas in bojimo se, da doživi predsednik razočaranje, ki ga bo bolj bolelo, kakor vsa opozicija v senatu in vse, kar se sedaj prigovarja njegovi politiki. Zidati vse na ligo, ki jo je nje goval kakor ljubljene ga otroka, pa videti, da pade vse skupaj v nič, ne bo prijeten trenotek v življenju. In še dobro bo, če se le stavba razpade in ne povzroči katastrofe, ob kateri se potrese svet kakor še nikdar ne . . .

Igre z Rusijo.

Iz Londona prihaja poročilo, da so Romanovci na delu za obnovitev monarhije na Ruskem. Dotični dopis pravi:

“Sedaj, ko se misli, da se maje Leninova vlada pod tlakom železnega obroča protiboljševiških armad, se obrača pozornost na možnost poizkusa za obnovitev monarhije v Rusiji. Množe se znamenja, da so pristaši familije Romanov, bivše vladarske dinastije na Ruskem, aktivni. V kratkem so to sledeča znamenja:

1. Pravijo, da živi bivša carica-mati mirno v Londonu in da so bili ruski oficirji, ki se tukaj vežbajo za Kolčakovo armado, povabljeni, da se ji predstavijo in poklonijo.

2. General Jermolov, bivši vojaški ataše pri ruskem poslanstvu v Londonu iz dobe rajnega carja Nikole, nastopa kot Kolčakov agent in si je prizadeval, da bi se ruski oficirji predstavili bivši carici-materi.

3. Veliki knez Nikola, stric bivšega carja in svoječasno vrhovni poveljnik ruske armade, se je nenadoma pojavil v Stockholmu, da se udeleži velikega vojnega sveta generalov, ki vodilo ruske bele armade proti rdečim.

Nekateri vseskozi angleški listi so že izrekli, da vidijo gibanje propagande, ki ima namen, ustanoviti monarhično vlado na Ruskem in o stvari se je že govorilo v spodnji zbornici.”

Da se Romanovci gibljejo, pač ni nič čudnega. Bolj čudno bi bilo, če se vpricho vsega, kar se godi, ne bi zganili in poizkusili, da pridejo zopet na krnilo. Še nobena dinastija se ni prostovoljno odrekla, dokler je imela kaj upanja, in če se je hasburški Jože upal lotiti vlade v Budimpešti, more to biti le povzbuda za vse druge raztronjene gospode. Toda če so si Romanovci mogli napraviti nado, da se vrnejo na ruski prestol, so za to največ odgovorni zavezniški s svojo vseskozi neopravičljivo politiko napram Rusiji. Kako se maje Leninova vlada “v železnem obroču protiboljševiških armad”, je še precej veliko vprašanje. Tako govore poročila že zelo dolgo; saj je bilo do zavzetja Petrograda že desetkrat le par dni, a medtem so minili tedni in meseci, dolgi meseci, Petrograd je pa še vedno tam, kjer je bil in tak, kakršen je bil. Svojo glavno nado so polagali v admirala Kolčaka, o Kolčaku pa ne čitamo drugih vesti, kakor da dosledno nazaduje. Res da govore nekaj o Denikinovih uspehih in o tem, da je angleška flota razdejala rusko brodovje v Kronštatu; ali to se vendar ne more imenovati obroč. Nasprotno pa je taktika zaveznikov povzročila, da so boljševiki dema dobili podporo strank, ki se z njimi ne strinjajo, ki pa so še manj pripravljene mirno gledati tujo invazijo.

Romanovci torej niso vsi pobiti, kakor se je nekolikokrat pripovedovalo, in dokler so živi, bi radi bili vladajoča dinastija. Če bi bili zavezniški prepustili Rusiji, da si sama uredi svoje notranje razmere, bi danes marsikaj izgledalo drugače, kakor izgleda; po našem globokem prepričanju ne bi bilo tam več boljševizma, temveč bi se bil že davno našel način, da bi se bili manj strastni boljševiki združili z razumnejšimi socialisti in ustanovili vlado, ki bi bila protireakcionarna in dovolj močna, da prepreči reakcijo, obenem pa bi izpopolnjevala revolucionarne pridobitve na tak način, da bi se njih taktika vjemala s faktičnimi razmerami v deželi in bi se prehod v novi red vršil brez vseh tistih velikih kriz, ki jih je boljševizem povzročal in tudi sam preživljal. Romanovcem pa v takem položaju ne bi bil mogel zrasti greben in o obnovitvi monarhije ne bi mogel govoriti noben resen človek. Kaj bi se Romanovcem samim sanjalo, bi bilo čisto postransko in ne bi moralo nikogar vznemirjati.

Sedaj je Rusija oslABLJENA, civilna vojna divja na vseh straneh in če ima bivša dinastija le količkanj političnega očesa, je naravno, da se skuša vmešati. Če se vodijo boji za sto različnih interesov, zakaj — si morajo misliti — se ne bi vodili tudi za njihove? In če podpirajo zavezniški Kolčaka, ki ga Romanovci gotovo smatrajo za svojega moža, zakaj ne bi bilo pričakovati, da bodo podpirali tudi dinastijo?

Kaj bi pomenila restavracija ruske dinastije ne le za Rusijo, temveč za ves svet, je pa na dlani. Vrnila bi se najmočnejša avtokracija na zemlji, navdana v duhom maščevalnosti; v Rusiji bi se kmalu pričele besne persekucije, za katere se pretveza hitro nade. Da bi se absolutizem na Ruskem čutil varnega, bi podpiral reakcijo najprej pri vseh sosedih in potem po svetu sploh. In če je bila hohenzollernska av-

tokracija nevarna demokraciji vsega sveta, ji ne bi bila romanovska nič manj. Če je avtokracija v Berlinu morala prej ali slej povzročiti svetovno vojno, česa bi bilo pričakovati od avtokracije v Petrogradu? . . . In čemu je bila tedaj vsa vojna za demokracijo?

Značilne so v poročilu tudi besede o častnikih, ki jih vadijo baje za Kolčakovo armado. V Londonu jih vadijo . . . In carica-mati, ta znani zloduh romanovske familije, ta ženska, ki je imela najslabši vpliv na slabotnega Nikolaja, vabi te oficirje, da jo obiščejo, in general Jermolov posreduje te poklone. Te častnike bodo potem poslali v Sibirijo Kolčaku, pa še vedno verjamejo, da se vojskuje Kolčak za demokracijo!

Zdi se, da je za Kolčaka posebno ameriški poslanik Morris zelo navdušen; vsaj po njegovih poročilih, ki jih pošilja vladi, je tako soditi. Obvestil je vlado v Washingtonu, da bo prihodnjih trideset dni kritičnih za Kolčaka in njegovo vlado. Morris trdi, da je moral Kolčak posvetiti toliko pažnje vojaški kampanji proti boljševikom, da ni mogel organizirati civilne vlade v Sibiriji na tak način, da bi zadovoljil ljudstvo, ali da je Kolčak vendar najboljši mož za to nalogo.

Admiral Kolčak — pravi Morrisovo poročilo nadalje — je apeliral na svoje oficirje, da naj pokopljejo svoja nasprotja, in se skuša ustaviti na novi črti sto milj zapadno od Omska. Njegove sile so slabe, ne štejejo več kakor 200.000 mož, ki pa potrebujejo opreme.

Teško je razumeti, kako da naj bo Kolčak najboljši mož, če ne zna ali ne more — kar je praktično vse eno — organizirati svoje vlade tako, da bi bilo ljudstvo z njo zadovoljno. Zavezniki so opravičevali svoj boj proti boljševikom s tem, da ni bila njih vlada ljudska. Iz Morrisovega poročila se pač ne more sklepati, da je Kolčakova vlada kaj bolj ljudska, kajti najvažnejši znak ljudske vlade je pač ta, da je ljudstvo zadovoljno.

Kolčak nima, kakor pravi Morris, več kakor dvestotisoč mož. Tudi to ni baš močno znamenje, da je on najboljši mož, kajti moč njegove armade je precej dobro merilo za število njegovih pristašev. Če se vzame to v poštev, se mora hočeš nočeš priti do sklepa, da ima Lenin vendar precej več pristašev in to pomeni, da mora biti njegova vlada še vedno bolj ljudska kakor Kolčakova.

Gospod admiral apelira na svojo oficirje, da naj pokopljejo svoja nasprotja. Zelo dobro bi bilo kaj bolj natančnega vedeti o teh nasprotjih in njih značaju. Kolčak mora apelirati nanje, kar pomeni, da ni disciplina v njegovi armadi menda nič preveč vzorna; taki visoki poveljniki sicer nimajo navade, da apelirajo, temveč ukazujejo. Iz tega se poraja vprašanje: Ali vlada Kolčak, ali vladajo njegovi oficirji? To vprašanje je važno — tudi za zaveznike. Oni se zanašajo na Kolčaka in njegovo demokracijo. Mimgrede rečeno še nihče ne ve, kakšne sorte je ta demokracija. Toda recimo, da bi zavezniki temu možu

bolj po pravici zaupali, kakor bi se nam zdelo, da je prav; kaj pa, če so njegovi oficirji ali vsaj njih znaten del drugačnega mnenja kakor on? Kaj, če se on bojuje za demokracijo, oficirji pa za kaj drugega, na primer za . . . Romanovce? V tem slučaju delajo zavezniki sami, če tudi nevedoma, za obnovitev monarhije pod dinastijo Romanov. Da delajo tako nevedoma, ni nikakršen izgovor, ampak bi bil le dokaz nedopustne kratkovidnosti, ki bi se lahko bridko maščevala.

Če se pa zgodi v Sibiriji drugače, kakor so oni računali, če jih Kolčak potegne za nos, če ne more vzdržati discipline ali pa če se pripravljajo za vsem tem res romanovska reakcija — kaj mislijo zavezniki tedaj storiti, koga priznati, koga podpirati, kako predvsem sami sebe spraviti iz mlake — v katero so silili kakor slepi? . . .

***

Nadvojvodova komedija.

In Švice sò zadnji teden prihajala poročila o govoricah, da je baje gospod nadvojvoda Josip odstopil, in zdi se, da so zavezniki v Parizu jemali te klovekve porojene čenče takoj za dobro blago. Tako mora človek vsaj soditi po poročilih, ki so kmalu potem z obžalovanjem izrekala, da ni "menda" nič resnice na teh "vesteh", kakor da bi moglo biti za miravno konferenco sploh merodajno, kar telegrafirajo novic željni žurnalisti v pasjih dneh iz Švice.

Naposled so se pa diplomatje vendar nekoliko zdramili in če ne zadremljejo zopet prehitro, je mogoče, da se pokaže Pepetu vendar še, kje je zidar pustil vrata, preden bo prepozno. Dolgo se pa gospodje v Parizu ne smejo obotavljati, če nočejo, da jim pokaže habsburški fant osle.

Takozvani vrhovni svet je poslal ogrski vladi v soboto sledečo noto:

"Zavezniške in pridružene sile so nadalje uvaževale obvestila, izhajajoča iz naših poročil in iz drugih virov o zadnjih dogodkih v Budimpešti. Zaključki so sledeči:

Omenjenim silam je mnogo ležeče na tem, da sklenejo z ogrskim narodom trajen mir, čutijo pa, da ne morejo storiti tega, dokler je sedanja vlada na krmilu. Ta vlada ni prišla do eksistence po volji naroda, temveč ustvaril jo je coup d'etat, ki ga je izvršila mala četa policije pod zaščito tuje armade.

Na čelu ima člana habsburške familije, katere politika in dejanja so v veliki meri povzročila kalamitete, zaradi katerih trpi in bo še dolgo trpel ves svet. Ni verjetno, da bi bil mir, sklenjen na tak način, trajen; tudi gospodarske pomoči, ki jo potrebuje Ogrska, ji zavezniške in pridružene sile pod temi pogoji ne morejo podati.

Na opazko, da je najvojvoda pripravljen, preden se obrne do zavezniških in pridruženih sil, podvreči svoje zahteve preizkušnji ljudskih volitev, moramo odgovoriti, da ne more biti tak proces zadovoljiv, če se izvrši pod avspicijami vlade, ki jo kontrolira nadvojvoda sam.

Težave, da se dobi z volitvami zanesljiv izraz ljudske volje, so v sedanjem nesrečnem stanju Ogrske zelo resne. Bile bi nepremagljive, če bi se volitve izvršile pod habsburškim vplivom. Tudi če bi bila na tak način izvoljena skupščina v resnici reprezentativna, ne bi mogel nihče verjeti tega.

Zato nameravajo zavezniške in pridružene sile v interesu evropskega miru vztrajati na tem, da odstopi sedanji pretendent za vodstvo ogrske vlade in da apelira na ogrski narod vlada, v kateri naj bodo zastopane vse stranke.

Zavezniške in pridružene sile bi bile pripravljene obravnavati z vsako vlado, ki bi uživala zaupanje na tak način izvoljenega zastopstva."

Noto je podpisal Clemenceau.

Trajalo je dosti dolgo, preden so zavezniki storili ta vsaj deloma odločnejši korak. In tudi v tej noti je še toliko obzirnosti, da je vprašanje, ali bo Habsburžanu tako imponirala, kakor bi bilo treba. Spominjamo se na slučaje, kjer se je govorilo v povsem drugačem tonu, ali pa se sploh ni govorilo. Ne bi li na primer Lenin lahko vprašal, zakaj so zavezniki napram Habsburžanu toliko uljudnejši kot napram njemu?

Sicer so v noti nekateri momenti, ki nam ugaajo. Konstatiranje, da je prišel Jože s pomočjo majhne policijske sile in pod zaščito tuje armade do oblasti, je prav dobro. Ta tuja armada je bila seveda rumunska in tudi njej ne škoduje nič, da je dobila košček resnice pod nos. Toda kam pridenjo, če zahtevamo doslednost povsod? Na Ogrskem ni prav, da se ustanavlja vlada s pomočjo tuje armade. S tem se seveda popolnoma strinjamo. Ampak če je to načelo, tedaj bi moralo veljati povsod enako in se ne bi smelo nikjer zatajiti. In tako prihajamo zopet hočeš nočeš na Rusko, kjer hočejo nekateri ustanoviti vlado pod zaščito in s pomočjo tujih armad. Na Ogrskem zahtevajo vlado, ki naj uživa zaupanje naroda, kar je popolnoma v redu. Narod naj si sam izvoli svojo vlado. Zakaj le na Ogrskem in ne povsod? . . . Diplomati v Parizu uvažujejo in uvažujejo in se sami vedno sklicujejo na svoje uvaževanje, a skoraj se zdi, da uvažujejo včasih preveč, tako da se jim konfundirajo misli, pa izgube zmisel za doslednost.

Naposled je treba tudi še omeniti, da so pošiljali zavezniki doslej na Ogrsko — vsaj odkar je tam gospod Jože — same besede. Važno pa je, kaj store, če ne zaležejo besede oziroma če jih Pepe ne vzame za resne. Tedaj nastane zopet lepa prilika za vsakovrstne zmote, in kakor so diplomati veliki mojstri v takih rečeh, se je najbolj bati, da ustrelje tedaj zopet kakšnega kapitalnega kozla, kakršnih so ustrelili že lepo število.

Če se pretehta vse to, tedaj bi bilo res najbolje moliti, da sreča Jožeta o pravem času pamet, pa da se vrne tja, kjer ne more nikomur škodovati.

Razdraženi konsument je ogorčeno zaklical: Glejte, pa še zanikuje, da je oderuh! — Revež, ki je pričakoval priznanje! . . .

Profiti in dražitev življenskih potrebščin.

Vprašanje življenskih potrebščin je stopilo v Ameriki v prvo vrsto splošnega zanimanja, kakor da nočejo Zedinjene države vsaj v tem oziru zaostati za staro Evropo, ki si je že davno naprtila ta problem. Kdor opazuje velika dejstva s socialističnega vidika ne bo na to vzajemnost med starim in novim svetom gledal s prevelikim začudenjem, ker mu je medsebojni vpliv gospodarskih razmer po vsem svetu razumljiv. Ali delavskemu konsumentu ni s tem konstatiranjem fakta nič pomagano. Plačevanje drage hrane in drage obleke v Ameriki mu ne postane nič bolj prijetno ob zavesti, da so te reči tudi v Evropi barbarsko drage. Pač pa bi marsikdo rad izvedel kaj natančnejšega o gonilnih silah, ki odtegujejo lonce ljudstvu izpred ust in silijo družine, da mislijo namesto na človeška stanovanja, na brloge, za katere bodo zmogli stanarino, namesto na dostojne in kolidkaj trpežne obleke pa na cunje, s katerimi se še za silo zakrije golota.

Nekoliko zelo zanimivih podatkov je najti v poročilu, ki ga je pravkar predložila zvezna obrtna komisija predsedniku Wilsonu o svojih preiskavah razlogov druginje. Komisija pravi v svojem poročilu, da bo takozvana "velika petorica" mesarskih kraljev kmalu kontrolirala ves trg v Ameriki sploh, na mesnem trgu pa da si pridobi kontrolo ne le doma, temveč tudi v tujini. Med drugim pravi to poročilo:

"Videti je, da je kontrola vseh važnih življenskih potrebščin v deželi in mednarodna kontrola mesa v bližnji bodočnosti gotova stvar. Doslej si pridobiva mesarska "velika petorica" vse hitreje kontrolo nad produkcijo 775 predmetov hrane; poleg tega prihaja pod njeno kontrolo 762 drugih družb, ki se pečajo s podobno produkcijo. Ta velika svetovna sila se ni zgradila šele tekom vojne, dasi je bila vojna pretveza za navijanje cen in kupičenje profitov. Zgodovina rasti te industrije prepletajo nelogični davčni popusti, nejavna kontrola korporacij in znane metode v industrijalnih bojih.

V mesni industriji predstavlja ta petorica monopol. Leta 1916 je teh pet "velikanov" pobilo 82.2 odstotkov vse govede, 86.4 odstotkov vseh ovac, 76.6 odstotkov vseh telet. V njih mesnih ledenicah je vsak mesec poprečno 95 odstotkov vsega za prehrano namenjenega zmrzlega mesa v deželi, nadalje 64 odstotkov suhega svinjskega mesa in slanine, 69.8 odstotkov osoljenega mesa, in 70.5 odstotkov naložene svinjine.

Polovica kuretine, jaje in sira, kar ga porabi dežela, prihaja iz zalog te petorice.

Leta 1916 so prodali 90 milijonov funtov namiznega masla, 75 milijonov funtov sira, več kakor 135 milijonov tucatov jaje in 100 milijonov funtov perutnine. Dalje posedujejo 90 odstotkov vseh hladilnih vozov v deželi. Poleg tega kontrolirajo 54.7 odst. zmrzlega in ohlajenega mesa, ki prihaja iz Argentine in Urugvaja.

Poleg drugega živeža, ki služi za zajtrk, dobivajo ti kralji kontrolo nad hrano za perutnino, nad klajo za živino, nad sadjem, prezervirano zelenjavo, nad premogom, nad stebri za ograje, nad železino, ki spada v stavbinsko stroko, nad povrvmi, nad lesom, nad cementom, nad apnom, malto, opeko, strešenino, nad vreli za sodovo vodo in rižem. Eden teh petih — J. Ogden Armour — pravi poročilo, je ne le finančna sila, ampak tudi velik faktor v ameriški internacionalni korporaciji s svojimi prevoznimi in plovbnimi interesi, ki imajo zvezo z uvozom in izvozom čaja, strojev za pridelovanje sladkorja in sadja sploh.

Poleg tega je teh "pet" zainteresiranih v industriji za usnje, industriji za gnojila, proizvode, ki spadajo v kokošjerejo, v industriji za pridelovanje mesnih nadomestil, prezerviranega sadja, zelenjave itd., grocerije sploh in v industriji, ki se peča s pripravo in oskrbo krme za živino.

Z ozirom na bančna podjetja in svoj vpliv na denarni trg, si je "petorica" zasigurala z nakupom delnic zastopstvo v direktorijih in na drug način v raznih bankah in trustovskih družbah. Gospodje Armour, Swift, Morris in Wilson so direktorji bank, ki so zelo tesno združene s tistimi, ki močno poslujejo v Zedinjenih državah na podlagi kredita. Ker so na ta način združeni z močnimi interesi na podlagi kredita, je sila mesarjev velika, ne le da financirajo svoja lastna lokalna in mednarodna podjetja, temveč prizadenejo s to kontrolo za dobro ali slabo kredit živinorejcev in tekmovalcev, kakor tudi odjemalcev v katerikoli stroki.

Armourjev nastop s prodajo riža v enem samem letu je najjasnejši dokaz njih mogočnosti na celi črti. Začetkom leta 1917. je Armourjeva družba začela prvič s prodajo riža in ga je prodala v prvem letu 16 milijonov funtov, in po izpovedbi podpredsednika družbe same, je z enim samim poizkusom postala največja trgovina z rižem. V teku tega časa je cena rižu poskočila za 85 odstotkov."

Kako pa s cenami za obleko?

Dasi nimamo pri roki podatkov, kakšne profite so imeli v zadnjih štirih letih magnatje, ki oblačijo ameriško ljudstvo, kakor so na primer Julius Rosenwald, Jack Schiff, Otto Kahn in W. L. Douglas, je iz poročila narodne industrijalne komisije na konferenci, ki se je vršila meseca marca t. l. razvidno, da so od leta 1914. pa do danes cene oblekam poskočile za 100 odstotkov in več.

Primerjaje cene iz leta 1914. in 1919., je razlika v cenah kakor sledi:

Moške obleke:

Navadna obleka	\$ 15.00	\$ 26.00
Površnik	10.00	18.50
Hlače	3.50	6.00
Dve srajci	2.00	3.25
Tri delovne srajce	1.70	4.10
Troje povrhnih hlač	2.25	5.55
Čevlji in poprava	9.00	15.50
Četvero spodnjih hlač	1.20	2.00
Pet spodnjih oblek	3.50	7.00

Dve nočni srajci	1.50	2.60
Ovratniki	1.50	2.65
Klobuki in rokavice	5.00	8.50
Razno	2.50	4.50
Skupaj	\$ 58.65	\$106.15

Ženske obleke:

Površnik ali obleka	\$ 15.00	\$ 24.00
Volnena obleka	5.00	9.50
Dvoje kril iz bombaža	2.00	3.75
Volneno krilo	2.00	3.25
Štiri jopice	4.00	6.20
Troje predpasnikov	.90	2.25
Dve obleki za dom	2.00	3.50
Čevlji in poprave	6.65	13.00
Telovniki	2.00	3.50
Šest celotnih spodnjih kril	3.25	6.50
Spodnja obleka iz muslina	3.20	5.15
Troje spodnjih oblek	1.75	3.00
Troje nočnih sraje	2.40	3.85
Klobuki	2.00	3.60
Rokavice	1.50	3.00
Razno	3.00	5.00

Skupaj \$ 58.15 \$101.80

Cene groceriji in pri mesarjih so šle glasom državnega biroja za statistiko o prehrani, ki jo je pravkar izdala "The Monthly Labor Review" v Washingtonu, D. C., od leta 1913. do 1919. kakor sledi:

	L. 1913	L. 1919
		15. apr.
Sirloin steak, funt	25.4	43.7
Round steak, funt	22.3	40.5
Rib roast, funt	19.9	34.6
Chuck roast, funt	16.2	29.4
Plate beef, funt	12.2	22.6
Pork chops, funt	21.6	41.4
Bacon (špeh), funt	26.7	57.2
Ham (šunka), funt	26.5	52.9
Lamb (jagnjetina), funt	20.2	39.9
Hens (kokoši), funt	22.2	43.0
Salmon, škatlja	19.8	32.2
Mleko, kvart	8.8	15.00
Sir, funt	23.2	41.9
Maslo, funt	40.6	71.3
Mast, funt	15.8	35.3
Jajca, tucat	25.1	49.3
Kruh, funt	5.6	9.8
Moka, bela, funt	3.3	7.2
Koruzna moka, funt	3.00	6.0
Riž, funt	9.1	13.4
Fižol, funt	7.7	12.1
Krompir, funt	1.5	3.1
Čebula, funt	3.6	6.9
Drobni sladkor, funt	5.4	10.6
Čaj, funt	54.6	69.7
Kava, funt	29.9	38.5
Sube slive, funt	13.7	21.9
Rozini, funt	12.5	16.3

V splošnem so cene tem predmetom poskočile od 15. aprila 1913 do 15. aprila 1919. za 85 odstotkov. Ker so se pa od 15. aprila do danes cene še povišale, se lahko trdi, da so šle cene kvišku za 90 odstotkov in več. Enako so poskočile cene stanovanjem od 20 do 35 odstotkov.

Poprečni letni proračun za delavca, ki dela v čikaških klavnicah, je podala pred kratkem Mrs. Ana McQuillen pred zveznim sodnikom Alsehulerjem, ki posreduje med delavci in mesarskimi kralji glede na uravnajo delovnih ur, vpoštevanja unije in plače, kakor je to določila pred časom vojna delavska komisija. Proračun, ki ga je podala Mrs. Quillen, naj bi služil za podlago uravnave delavske plače v sporeku. Na podlagi njenega proračuna so se izdatki družine petih oseb iz leta 1918. do 1919. zvišali, kakor sledi:

	L. 1918	L. 1919
Vzdržavanje doma, stanarina,		
kurjava, zavarovalnina itd.	\$ 306.80	\$ 388.80
Meso in grocerija	681.00	851.40
Obleka za tri otroke	156.00	226.50
Obleka za ženo	76.75	100.46
Obleka za moža	111.13	153.99
Zdravnik, zdravila, šolske knjige, vožnje na delo, snaženje, krtače in drug material.	186.80	196.96

Skupaj \$1,518.96 \$1,918.20

Zvezna vlada v Washingtonu je začela preiskavo o navijanju živilskih cen, toda ker se draže vse reči, pač ne bo vladi mogoče odpraviti navijanja. Kapitalisti se izgovarjajo na velike zahteve in nezadostno produkcijo. Pa tudi če obsodi vlada par čez mero predrzne navijače cen, ne bo to za velikansko množico delavskega ljudstva nobena odpomoč. Kapitalizem je tukaj, da dela profite, in delal jih bo tako dolgo, dokler večina ljudstva ne zavrže kapitalizma, ki temelji na profitarstvem sistemu. Živilna kriza, čez katero gremo, je mimooidoča prikazen, ki kaže, kako more "pet velikih profitarjev" izkoristiti vsako priliko za povečanje že obstoječih profitov, pa naj prihajajo njih viri iz mesarske ali pa kakšne druge industrije. Profitarstvo je mogoče odstraniti le potom podržavljenja produktivnih in distributivnih sredstev, potom metod, ki jih zagovarjajo socialisti. Dokler vladajo v Washingtonu demokratje in republikanci, ni misliti, da bodo profitarstvo smatrali za hudodelstvo. Pregarjanje "čezmernega profitarstva", ki se od časa do časa vrši, ni v očeh socialistov nič drugega, kakor pesek v oči ljudstvu; preračunjena igra, ki se ponavlja vedno pred volitvami z namenom, da dobi ena ali druga starih strank zopet azupanje pri masi, ki ga je iz njih ali drugih vzrokov izgubila.

Kdor je za popolno odpravo profita, za odpravo pomanjkanja in bede, ki izhaja iz profita, ta mora postati socialist; pridružiti se maro socialistični organizaciji, mora se izobraževati in delati ramo ob rami z ostalimi v organizaciji za doseg socialistične vlade.

D—r.

Meje reform pod kapitalizmom.

Piše profesor Wallace Calhoun.

Stari pečat sramote, ki je bil včasi pripojen besedi socializem, gine bolj in bolj. Poizkusi, da bi se diskreditirali ukrepi socialnega napredka s tem, da se označujejo za socialistične, so izpodleteli in medrejši nazadnjaki so prisiljeni, da se poslužujejo druge taktike. Bliža se že čas to, bodo zmerni reformatorji priporočali svoje reforme s tem, da jih imenujejo socialistične. Po deželi se razširja neka dobrodušna zadovoljnost, ki zbira vse ukrepe za socialno blaginjo v eno prijazno butaro in bi rada zbudila mnenje, da je majhnega pomena, kakšne socialne nazore ima ta ali oni, če ima le dobro voljo. Seznanjamo se z različnimi poizkusi, stremečimi za zastavljenjem socialnega programa, ki bi ga mogel sprejeti vsak "dober državljan" in bi mogel delati na njega podlagi, ne glede na to, kaj misli o socialnem razvoju in o smeri, ki jo je želeli z ozirom na socialni napredek. Skoraj za gotovo se smatra, da bi bilo treba le zadeti pravi čar, pa bi bili lahko anarhisti, socialisti, industrijalci, individualisti, kapitalisti najlepše sporazumljeni. In take meglene sanje nam podajajo v imenu — znanosti. Če se ne pazi ostro, se lahko zgodi, da zavlečejo delavce za socialni napredek v nedoločeno zaves, ki bi zastopnikom privilegijev prav ugajala. Hvaljenje oportunitizma v socialističnih vrstah je le dokaz te nočne more, ki grozi gibanju.

Ni davno, kar je dobro znan ekonomist zasmejal podrejenega moža, ki se je smatral poklicnega, da se bojuje kot socialist. "Poglejte," mu je dejal veliki mož, "Vi verjamete v to in ono in še v kaj drugega. Saj tudi jaz. Vi hočete delati za te ideje, jaz tudi. Toda jaz se ne imenujem socialista. Kaj pomaga, če mahate z rdečo zastavo in pridigate revolucijo?" — Ta dogodek je zelo značilen zgled konfuzije, ki vlada. Odgovor je lahak. Mladi mož naj bi bil odgovoril svojemu znamenitemu predpostavljenemu tako: "Oba hočeva korakati v gotovi smeri. Jaz se družim s tistimi, ki pritiskajo z vso močjo v tej smeri. Vam, ki nimate volje, da se jim pridružite, ne preostaja nič drugega, kakor da se pridružite tistim, ki so proti svoji volji gnani napram socializmu, ali pa iti kos poti z nejasnim upom, da se vam bo na ta ali oni način mogoče izogniti cele poti." Eden je delal s tistimi, ki so z njim vred verjeli; drugi je bil vržen v mešanico, ki večinoma zavrača njegove misli. Prav tukaj je tista točka, kjer je treba jasnosti, če se hočemo ubraniti pisane zmešnjave, o kateri smo prej govorili.

Prav malo je danes še socialistov, ki verjamejo v teorijo naraščajoče mizerije. Temeljitejša kritika nas poučuje, da Marx ni nameraval učiti, da se bodo delavske razmere trajno slabšale in slabšale. Zdi se, da je spoznaval nasprotno silo v prosvetljeni delavski organizaciji, — silo, ki bi mogla v večji ali manjši meri izravnati, kar je smatral za normalno tendenco pod neomejenim kapitalizmom, tendenco

po popolnem ponižanju proletariata. Če motrimo vprašanje z drugega vidika, nam pravijo marxisti, da so se delavske razmere tekom zadnjih generacij dvigale, ampak da se je medtem blagostanje višjih razredov boljbolj oddaljevalo in dvigalo nad delavsko, tako da je relativni položaj postajal neugodnejši. V socialističnem jeziku izraženo je stopnja izkoriščanja večja kot prej.

Zdelo bi se torej, da je stopnjevano izboljšavanje fakičnega delavskega položaja in naraščanje delavske moči za dosego boljših življenskih pogojev v zvezi z naraščanjem in pojačanjem kapitalizma in odvisno od njega. Na podlagi tega dejstva lahko razumemo tiste zmerne reformatorje, ki so zadovoljni z najbolj mršavim zboljšanjem absolutne stopnje delavskega položaja, ne da bi vprašali, če je to zboljšanje sorazmerno z vedno bolj uspešno produkcijo in z rapidno se dvigajočo višino kapitalistične moči. Omogočeno nam je tudi, da ocenimo dobro voljo gotovih kapitalistov, ki bi radi pomagali zboljšati pogoje dela. Človek si lahko dovoli, da poviša svoje prispevke za dobrodelne namene, če je pri tem njegov prebitok vedno večji, kot je bil prej. Toda nobena teh skupin ni posebno važna. Kardinalno vprašanje je sedaj to: Kako daleč morejo segati reforme, da ne izpodrinejo kapitalizma samega?

Včasih smo mislili, da se suče višina plač pod kapitalizmom vedno okrog točke, kjer je delavstvu še mogoče, da eksistira. Ta teorija je bila fatalno pomanjkljiva, in sicer zato, ker ne gre pod kapitalizmom stremljenje le za tem, da se vzdržuje zadostno število delavcev, ampak tudi za tem, da se trajno povišuje uspešnost dela. Tako torej lahko revidiramo "železni mezdni zakon", (katerega mimogrede rečeno Marx nikdar ni priznoval), v tem smislu: Pod kapitalizmom dosegajo poprečne plače višino, ki je potrebna, da vztraja sedanja generacija na zaželjeni višini uspešnosti, in da se vzgoji bodoča generacija za zaželjeno (najbrže višjo) stopnjo sposobnosti. Brez skrbi se torej lahko trdi, da ima moderni prosvitljeni kapitalizem normalno tendenco, da absolutno zboljša delavski položaj, ker pomeni tako izboljšanje oblika temeljitejše kultivacije, na katero ga silijo potrebe svetovne konkurence. Kapitalistu se izplačuje kultivirati svojo človeško čredo bolj temeljito, z večjimi izdatki, prav tako, kakor se mu do gotove točke izplačuje bolj intenzivno kultiviranje njegovega polja. In ta točka človekoreje pomeni mejo reform v kapitalistični družbi.

Lahko bi se ugovarjalo, da je kapital v preteklosti nasprotoval vsakemu izboljšanju delovnih pogojev. To je bilo resnično, ampak ni več resnično, čim se prične kapital spajati in čim odpre oči. Ne more se pričakovati, da se bo posameznemu kapitalistu ljubilo zboljšati položaj njegovih delavcev, dokler ne store tega tudi drugi kapitalisti. Čemu naj bi zapravljal denar za ljudi, ki ga utegnejo zapustiti in oditi drugam, pa odnesti v drugo podjetje višje sposobnosti, ki so si jih pridobili vsled njegove dobrote? Toda če si kakšna družba zagotovi monopol in postane edina prodajalka gotove vrste dela, se izplača izboljšati življenske pogoje delavstva. Kajti

monopol, ki ga ima nad njim, je iz njega napravil takorekoč živino, in človek, ki ne skrbi za svojo čredo, je neumen. Zlasti če se doseže sporazum, da se nalože potom zakona vsem delodajalcem enaki pogoji, postane kapitalistu z odprtimi očmi jasno, da se izplača stopnjevanje utrjevati te razmere, s čimer se dvigne uspešnost človeške črede do zaželjene višine. To stališče določa merilo reformatoričnega napredka pod kapitalizmom.

Še lože razumljiva postane zadeva, če premotrimo kapitalistično reformo s stališča dobro znanega gospodarskega zakona o pojemajočem povračilu. Lahko to izrazimo tako: Kapitalistu se izplačajo reforme, ki izboljšajo delovne pogoje, dokler prinaša na ta način žrtvovani denar normalne dividende vsled povišane uspešnosti. Toda enkrat pride do tega, ko ne more povečano blagostanje delavstva povisati njegove produktivne sposobnosti, vsaj ne v taki meri, da bi imelo kaj pomena. Čim pride reforma do te točke, ko ne prinaša kapitalistu več normalne dividende, se mora zgoditi eno od dveh: Reforma se mora ustaviti, ali pa se izpodkoplje kapitalizem. Če se prekorači točka, kjer prinaša reforma kapitalistu še dobiček, ni gibanje več reforma, ampak postane revolucija. Kapitalizem je odražen. Socializem je na poti . . . To je meja reforme pod kapitalizmom.

Ali more socializem pomagati?

Kaj bom s socializmom? Saj ne more nič pomagati! . . .

Kdo še ni slišal takih modrih besed iz ust delavca prekratkih misli? Socializem mu ne more pomagati v njegovi bedi: Ne more mu dati dela, ne more mu pribaviti hrane, ne more mu poskrbeti stanovanja.

Silna kriza pride včasih: kamor se človek ozre, povsod je brezposelnost. In brezposelnosti sledi silna mizerija, lakota, prezebanje, potikanje od ulice do ulice po cele noči. Strašno je.

In socialisti? Ali morejo to izpremeniti? Ali morejo pomagati?

"Ne. Nič ne morejo pomagati. Posamezen socialist morda lahko pomaga v posameznem slučaju toliko, kolikor sploh more pomagati revež revežu. Lahko dá temu ali onemu par centov, ali pa vzame za silo koga čez noč pod streho. V splošnem ne pomeni to nič. Beda ostaja. Celo morje bede, v katerem se nič ne poznajo posamezne kapljice, niti gost dež ne.

Čemu torej biti socialist?

Kadar je jetika v zadnjem štadiju, ne more pomagati noben zdravnik na tem svetu. Čemu je torej treba zdravnika? Proč z njim!

To je prav tako pametno kakor vprašanje, čemu je treba socializma.

Ni je sile na svetu, ki bi mogla delavstvu toliko koristiti kolikor socializem. Ali treba se je potruditi, da ga človek razume. Kadar teče voda v grlo, je nepozno. Socializem pa ravno upozarja na povodenj

in na bližajoči se potop, pa uči delavstvo, kako si o pravem času zgradi ladjo, ki ga bo rešila.

V času brezposelnosti ne more socializem prinašati pomoči. Ali te velikanske brezposelnosti ne bi bilo, če bi bilo delavstvo že prej poslušalo nauk socializma in se ravnalo po njem.

Socializem hoče delavstvo odvaditi od vere v čudeže. Sneti mu hoče mrezo z oči in mu pokazati stvari take, kakršne so, v pravi podobi in pravi luči.

Razumemo, da se marsikateri ravno tega brani. Kajti že sama slutnja pove človeku, da bo videl veliko več grdega kakor lepega, če bo jasno gledal. In tega se veliko ljudi boji. Mnogo jih je, ki mislijo, da se življenje vendar laglje prenaša, če je vsaj z lažjo ozaljšano. Zato si skušajo prikriti resnico, beže od spoznanja in se zarivajo v temo.

Oni verujejo, da je Bog človeku v paradizu prepovedal sad spoznanja, da je bilo to božansko modro, in da je Adam smrtno grešil, ker je hotel več vedeti, nego mu je bilo dano od Boga.

Sami nočejo posnemati Adama in ostanejo rajši nevedni.

Ali nič na svetu ni bolj potrebno, kakor boj proti nevednosti. In tudi najvernejši ljudje bi se v tem oziru lahko potolažili; kajti če je po njihovem prepričanju vse od Boga, tedaj je od njega tudi človeški razum, ki hrepeni po znanju. In tudi to hrepenenje samo mora biti tedaj od njega.

Nevednemu ni mogoče pomagati. Kajti če bi se mu tudi pokazala pomoč, je ne bi znal porabiti. Za delavca je pa še prav posebno potrebno znanje in spoznanje, zakaj njegova beda je posebna reč. To namreč ni beda posameznega človeka, ampak beda velikega razreda, ki nosi križ ves iz enakih razlogov.

Delavcu se ne godi slabo, ker je Pavel, Tonetov sin, ali pa zato, ker je doma iz Žabje mlake, temveč zato, ker je član delavskega razreda, kateremu je naložena težak butara brez obzira na to, če imajo njegovi člani svetle ali črne lase, če so rojeni v Evropi ali v Ameriki, če verujejo v krščanskega, turškega ali pa nobenega Boga.

To je prvo in najvažnejše vprašanje, kar mora delavec vedeti in razumeti. Kajti iz tega dejstva izvira drugo, da se more delavec le s svojim razredom skupaj rešiti.

Socializem odpira delavstvu pot do tega spoznanja. S tem mu daje prve pogoje za osvoboditev in rešitev. Če doseže delavstvo to spoznanje, mu ne bo težko nadalje spoznati, da je treba skupnega razreda, kajti da je v slogi moč, je že tako stara resnica, da jo menda vsakdo razume, če se mu le pokliče v spomin.

Ako bi delavstvo res poslušalo glas socializma, kadar še ni krize in brezposelnosti in si priborilo moč, tam kjer se odločuje o pogojih življenja, zlasti na političnem polju, tedaj bi pač s svojo politično močjo lahko preprečilo bedo, ki jo prinaša kriza.

Nihče ne more reči, da bi ne bilo v Zedinjenih državah dosti dela za vse, ki ga iščejo, če bi se le pametno uredilo. Tam, kjer ljudje delajo po deset, dvanajst, štirinajst ur na dan, kjer se dela čez čas kakor v blaznici, bi na tisoče ljudi lahko dobilo po-

sla, ako bi se delalo le po osem ali manj ur na dan.

Zveza, države in občine bi lahko izvršile nešteta koristna javna dela, ako bi jih vzele v svoje roke in ako bi se ozirale na interese splošnosti. To pa bi morale, če bi v njih odločevali zastopniki splošnosti, zastopniki ljudstva, v prvi vrsti zastopniki delavskega razreda, ki bi bili tudi odgovorni svojim volilem.

Tako more socializem pomagati. In to je edina resnična pomoč.

Kdor pričakuje čudežev, ga bo socializem moral razočarati. Od socializma jih pameten človek že zaradi tega ne sme pričakovati, ker mu jih socializem ne obljubuje. Narobe. On zahteva od delavca, da veruje v resničnost in da jo spoznava.

Kdor sledi socializmu na tej poti, pa ne bo mogel biti nikdar razočaran. In to je edina pot, ki drži do cilja.

***

UTRINKI.

Črnogorski konzul v Kodanju izjavlja, da so se črnogorski prebivalci dvignili proti poizkusom, da se spravi Črna Gora pod srbsko vlado. Takih vesti je bilo pač že več, nekaj resničnih, nekaj izmišljenih. Dognati kaj popolnoma natančnega je vpišo še vedno vsegamogočne cenzure ni mogoče. Gotovo pa je, da so bili med Črnogorci in Srbi večkrat boji in da se je prelilo mnogo krvi. Zdi se predvsem, da je bilo srbsko nastopanje tudi tukaj zgrešeno. Niti najmanjšega dvoma ne more biti, da je bilo na Črni Gori ugodno razpoloženje zo zedinjenje, in če se je to izpremenilo, so največ krivi tisti srbski veljaki, katerim ne gre v glavo, da more biti zedinjenje le plod svobodnega sklepa vseh prizadetih delov, pa so ravnali v krajih izven svoje kraljevine bolj kot osvabjalci, kakor kot novi enakopravni in enakovredni tovariši. Že samo večno naglašanje, da je Srbija osvoboditeljica, ne more napraviti na občutljivejši duši ugodnega vtiska, tem manj, ker je v tej frazi le malo resnice. Jugoslovani, ki so bili prej pod avstrijsko nadvlado, so storili sami največ za svojo osvoboditev, kar dokazujejo dovolj jasno dokumenti, ki so jih avstrijske oblasti tekom vojne pridno zbirale, da bi preprečile "izdajniško" propagando med Jugoslovani in da bi dobile čim več takih "veleizdajnikov" v svojo pest. Res je, da se Jugoslovani niso mogli sami osvoboditi izpod Avstrije, ker niso bili dovolj močni za to; enako je po tudi resnica, da ni mogla te osvoboditve izvršiti Srbija, ker ji je prav tako manjkala moč. To ni nikakršen očitok, ampak enostavno dejstvo, katerega se nihče ne veseli, ki se pa ne da izpremeniti. Sicer je pa tudi brez zmisla šteti in računati, koliko je ta ali ona stran storila za "osvoboditev", če je bila volja na obeh straneh. Ta obojestranska volja je sploh glavni pogoj za uspešno združitve, kajti v nasprotnem slučaju bi se lahko izvršila aneksija, kar pa je vsa kaj družega kakor zedinjenje. Na take reči so vodilni krogi v Srbiji očitno pozabili, pa ravnajo vse preveč kot gospodarji in prezirajo, da se ni razširila Srbija, temveč da se snuje popolnoma nova drža-

va, v kateri ne more in ne sme biti noben del več in noben del manj. Temu je tudi konflikte na Črni Gori največ pripisovati. Bivši kralj Nikola je pač izgubil svoj vpliv in pristaše, če še odšteje pičlo številec koristolovcev, ki bi ga zaradi svojih osebnih interesov radi videli zopet na tronu. Ali tudi Črna Gora hoče sama odločati o sebi, in če bi bili gospodje iz Belgrada prepustili, da store Črnogorci svoj sklep po svoji volji in na svoj način, pa ne bi kazali gospodovstva v deželi, bi se bilo zedinjenje izvršilo brez vseh težav in brez slabih posledic. Ker so pa nastopali samolastno, se zdi, da je danes na Črni Gori največji kaos. Pristaši kralja Nikole so dobili pogum in poizkušajo s svojimi intrigami; klečeplazci podpirajo novi režim; republikanci zahtevajo samoodločevanje; manj zavedni krogi so pa enostavno nezadovoljni in sami ne vedo prav, kaj bi hoteli. In to je najnevarnejši položaj, ker olajšuje vsokovrstne intrige in temne spletkarije. Tako so jo kratkovidni ljudje, ki bi po sili radi bili veliki, na vsej črti zavozili in so krivi, da so porodne bolečine Jugoslavije mnogo večje, kot bi bilo treba. Pri tem prihaja še v poštev, da so Črnogorci sami Srbi po narodnosti — tudi v najtesnejšem pomenu besede — in če si tisti, ki nosijo v Srbiji danes zvonce, niso znali pridobiti njihovih simpatij, si je lahko misliti, kako da izgleda v ostalih deželah.

“Chicago Herald & Examiner” prinaša iz Washingtona vest, da namerava predsednik Wilson 1. oktobra odpraviti vojno prohibicijo, in dodaja, da je prišel pritisk od bank in da bo vsled tega prodaja žganja in drugih opojnih pijač dovoljena tekom treh mesecev, preden stopi konstitucionalna prohibicija v veljavo. Naposled pravi Heraldovo poročilo, da pošiljajo kupci, ki pričakujejo tako akcijo, članom kongresa pisma s ponudbami, da jim prodajo dne 1. oktobra vino in žganje za nenavadno znižane cene.

Ne vemo, koliko je resnice na tem poročilu. Če je resnično, pa prihaja človek do čudnih sklepov. Nikdar nismo bili prijatelji prohibicije, ker ne verjamemo, da more nadomestiti vzgojo in uspešno preprečiti pijančevanje. Zagovarjali bi odpravo prohibicije, ker bi bil boj proti pijančevanju lažji in se ne bi pospeševalo tajno izdelavanje najslabših strupov in ne bi bilo tihotopstvo tako zapeljivo, ker se ne bi izplačevalo. Nikakor pa se ne moremo navduševati za to, da se katerikoli zakon odpravi ali preuredi pod pritiskom bankirjev, torej očitno zaradi finančnih interesov. Pisma, o katerih govori Examiner, pa diše že naravnost po podkupovanju in bi mogla pač stvari več škodovati kakor koristiti. Značilno za slavljenjo moralo kapitalističnih krogov je pa že to, da morejo take vesti nastajati in da se sprejemajo kakor kaj samo ob sebi umevnega.

Listi poročajo, da ponuja vlada Zedinjenih držav mesto Nitro v državi West Virginia na prodaj. Nastalo je to mesto tekom vojne, ker so tam zgradili ogromno smodnišnico, pa so potrebovali stanovanj za uradnike, delavce i. t. d. — Mesto obsega

1.800 akrov in je opremljeno z vsemi modernimi napravami. Industrijalni okraj obdaja 1.500 hiš za delavce, 75 rezidenc za uradnike, hotele, šolo s 24 sobami, prodajalne, gledališča, požarne in policijske postaje, bolnišnico s 400 posteljami, brzojavno in telefonsko poslopje in druge zgradbe. Vlado je veljala zgradba tega mesta okrog 70 milijonov dolarjev.

Za marsikaterega delavca, ki si je morda prihranil par dolarjev, bi bila to lepa prilika, da pride do svojega doma, zlasti če bi vojni oddelek dovolil odplačevanje na obroke. Toda nikar naj se nihče ne trudi z računanjem. Vpoštevale se bodo le ponudbe za — celo mesto. Kdor hoče tekmovali pri tej dražbi, mora torej imeti več denarja v žepu, nego ga navadno ima delavec. 70 milijonov je že svotica, o! kateri se navadnemu zemljanu skoraj zavrti v glavi. S tem pa še nikakor ni rečeno, da dobi vlada res 70 milijonov za svoje mesto. Znani časnikar Brisbane pripoveduje malo historijo, o kateri bi bilo zanimivo kaj več izvedeti. Pravi, da jo je izvedel od nekega častnika ameriške armade, in če je resnična, bi bilo pač zelo potrebno, da se zanimajo zanjo krogi, ki imajo pri tem po zakonu kaj besede... Pred kratkim, pravi, je vlada prodala manjši kos posesti; neko sosednje mesto je hotelo kupiti vse skupaj in napraviti predmestje iz tega. Ponudilo se je petdeset tisoč dolarjev, ki jih je hotelo mesto odplačati v obrokih. Toda vlada ni mogla sprejeti takega načina odplačevanja in je prodala miniaturno mestece nekemu spekulantu za — EN dolar . . . seveda v gotovini. Kaj je ta storil s svojo novo posestjo, se ne ve, misli se pa, da jo je prodal sosednjemu mestu na obroke, kar bi bila na vsak način dobra kupčija.

Vprašanje je, zakaj ni mogla vlada sprejeti ponudbe mesta, a zakaj je mogla sprejeti spekulatovo ponudbo. Koliko večji je njen dobiček sedaj? Vlada je bila svojčas našla način, da so se Liberty bondi prodajali na obroke; zakaj se ne bi mogle hiše prodajati na enak način? Nima li vlada skrbeti, da doseže pri takih prodajah, če so že absolutno potrebne, čim večjo korist? Nima li vlada nadalje dolžnosti skrbeti za blaginjo čim večjega števila svojega prebivalstva? . . . Po našem mnenju bi bilo sploh pametnejše, da ne bi vlada prodajala takih reči, ampak ostala lastnica, pa s tem vsaj deloma omejila oderuško spekulacijo. Prav sedaj vodijo nekakšen boj proti profitarstvu, ki se ni lotilo le živeža, temveč tudi oblek in sploh vseh življenskih potrebščin, med temi tudi stanovanj. Ne bi li bil ta boj izdatno podprt, če bi dobila vlada čim več potrebščin v svojo last in bi s svojo konkurenco vsaj delomo zaprla pot nesramnemu navijanju cen?

Vlada je začela prodajati živež, ki je bil namenjen vojaštvu, pa se ni porabil, prebivalstvu. Pri tem se je zgodilo, da so se postavili v vrste kupovalcev branjevci, ki so hoteli na tak način priti do cenejših zalog in jih prodajati z večjim profitom. Državni pravdnik Clyne v Chicagi dolži branjevece sploh, da so tudi oni profitarji, in sicer na debelo. Temu ugovarjajo oni, pa očitajo vladi, da ni dala pri prodajanju vojnega živeža njim — “malim trgovcem” —

prilike, da se udeleže te prodaje. Gospodje imajo čudne nazore. Po njih mnenju je živež zato na svetu, da delajo oni kupčije. Vlada naj skrbi, da bodo oni imeli dobička. To se imenuje "varstvo srednjih stanov," ki je včasih po Evropi tako bujno cvtelo in dajalo demagogom priliko, da so pri volitvah lovili glasove takih volilcev. Prav taki nazori so velikanska ovira vsega resničnega napredka. Člani tega ali onega stanu mislijo, da je naloga družbe varovati njih stan. Ker se je tekom časa razvil ta ali oni stan, se misli, da je kdove koliko na tem ležeče, da se ohrani za vse večne čase. Potem se uravnava politika po takih "opravičenih interesih", in pri tem se popolnoma pozabi, da je vsak stan le toliko časa opravičen do obstanka sploh, dokler ga zahtevajo razmere in dokler služi resničnim potrebam. Stanovi so nastajali in izginjali; splošni interesi življenja, interesi vsega ljudstva, vse družbe stoje nad vsakim stanovskim interesom. Naloga družbe je v prvi vrsti varovati skupne interese, potem šele morejo priti posamezne skupine in osebnosti na vrsto, in njih interesi se morajo varovati v okvirju skupnih, ne pa v nasprotju z njimi. Kar se tiče "male prodaje" in njenih "interesov", ni vprašanje, kako zagotoviti branjevcem zadosten profit ali sploh kako ohraniti njih stan, temveč kako organizirati razpečavanje blaga, da bo najboljše za splošnost. Današnji način distribucije s svojimi neštetimi prekupovalci, agentin in drugimi posredovalci je že sam na sebi vir draginje in nesmiselnost je voditi boj proti draginji, pa obenem varovati profite katerekoli skupine, ako doprinaša kaj k podraževanju.

Sistem, ki bi temeljito rešil ta vprašanja, je seveda socializem, in tega se srednji stanovi boje, ker ne znajo misliti dalje od nosa, pa zamenjavajo stanovske interese s svojimi interesi. Če pade njih stan, mislijo, da mora tudi njih vrag vzeti. Faktično bi bilo za mnoge izmed njih v socialistični družbi neprijetno boljše, kakor v sedanji. Branjevci pač ne bi bili; toda nič se ni treba bati, da ne bi našla družba tudi zanje opravka in jim poplačala njih delo. Njih eksistenca bi bila vsaj varna, česar ne more danes vsak izmed njih reči. Učiti se malo socializma bi bilo na vsak način tudi za te ljudi koristno.

V Massachusettsu kandidira neki Foss za guvernerja in ima v svojem programu zahtevo, da naj bodo cestne železnice javna last, voznina pa naj znaša pet centov. Če bi se pri tem izkazala izguba, naj se pokrije s posebnim davkom.

Ni zelo verjetno, da bi bila ob taki voznini izguba, če bi se sicer dobro gospodarilo. Toda vprašanje je, zakaj naj bi bile le cestne železnice javna last. Javnih potrebščin je še več in le logično bi bilo, da bi se vse javne potrebšchine javno upravljale in bile dosledno tudi javna last. Kakor je ljudstvu treba, da se vozi, mu je treba tudi kruha, mesa in še marsikaterih drugih reči, in prav bi bilo, da se odvzamejo vse take reči privatni spekulaciji. To bi bilo tudi edino resno in uspešno sredstvo zoper profitarstvo, ki bi na ta način izgubilo enostavno tla pod nogami.

Še eno pomanjkanje se je razkrilo. Švicarski zlatinarji se pritožujejo, da je zahteva po diamantih desetkrat večja od zaloge. Iz Amerike in centralnih dežel prihaja največ zahtev; cene skačejo navzgor in največje dobičke imajo angleške družbe, v katerih posesti je 90 odstotkov vseh diamantov na svetu. Bogate družine bi rade investirale svoj denar v premični vrednosti, ljudje, ki so obogateli tekom vojne, bi se pa radi postavljali. In zlatinarji bi radi prodajali, pa nimajo dovolj blaga...! Če ne bi bilo nobenega hujšega pomanjkanja na svetu!...

Mesarski magnati, ki imajo svoje velike klavnice v Chicagi, pripovedujejo javnosti, za koliko so se povišale mezde njihovih delavcev izza leta 1912. S tem bi se seveda radi oprali in sugerirali občinstvu, da so te mezde vzrok dragega mesa. Če grede oni s svojimi podatki o mezdah nazaj do leta 1912, ima pa tudi občinstvo pravico, da pogleda, za koliko so se cene mesa povišale — tudi od tega časa. In pri tem je treba računati, da ni vsako povišanje mezde vzrok za povišanje cene, kajti navadno se zboljšajo mezde v teh zavodih šele tedaj, kadar so življenske potrebščine že tako drage, da ne more sploh nihče več izhajati.

Zadnji teden so nekatere ameriške čete prekorale mehiško mejo, zasledujejoč bandite, ki so izvršili razne zločine zoper Amerikance. Sedaj poročajo iz Marfe v Texasu, da so vse te čete zopet zapustile Mehiko in se zbrale ob Rio Grande. To je o vsej mehiški aferi najboljša vest, četudi bo raznim hujškačem, ki kar ne morejo pričakati vojne s sosedno deželo, neljuba. Da branijo Zedinjene države pravice svojih državljanov, je gotovo prav, nikakor pa ni treba vojne zaradi interesov, ki bi radi profitirali od prelivanja ljudske krvi.

Herbert C. Hoover, ki se je pravkar vrnil iz Evrope, pravi, da je zadnji čas, da nastopi vlada Zedinjenih Držav, ker bo sicer habsburška zarota, ki gre za obvladanjem srednje Evrope, uspešna. Če se to zgodi, pravi Hoover, je naša zmaga v vojni izgubljena in demokracija vsega sveta bo zopet ogrožena... Tudi nam se je zdelo od začetka, da je habsburški nastop resen in da je treba te nakane hitro preprečiti, toda človek bi dejal, da se igrajo zavezniki v Parizu mance in mislijo, da bo vse take reči že božja previdnost uredila. In če bo ta igra še nekaj časa trajala, dožive presenečenje, od katerega se ne oddahnejo kmalu.

V Chicagu živeti sorodniki vojakov, ki so v Sibiriji, so poslali deputacijo k predsedniku Wilsonu s prošnjo, da ukaže povratek teh ljudi v Ameriko. Na avdienci so navedli, kaj pišejo ti vojaki iz Sibirije. Pisma imajo razno vsebino, strinjajo se pa v tem, da je življenje za ameriške vojake v tej deželi pekel in vsi prosijo, naj jih pošljejo vsaj pred zimo domov. Predsednik Wilson je deputacijo ljubeznjivo sprejel, ni ji pa dal nobenega stvarnega odgovora.

ra. Odposlanci so bili tudi pri kongresnikih in so jim razložili položaj s stališča prizadetih vojakov. Sedaj prihaja iz Washingtona poročilo, da bodo po izjavi vojnega tajnika Bakerja vojaki v skupinah odpoklicani, nadomestili pa jih bodo prostovoljci. Medtem ko je prvo gotovo prav, je vprašanje, ali je drugo potrebno, pa tudi vprašanje, ali je prav. Deputacija je v Washingtonu naglašala, da ni nič znano, da bi Amerika imela vojno z Rusijo, in zdi se, da je res tako. Podlaga, na kateri se pošilja novo vojaštvo v Rusijo, je nerazumljiva in če nič drugega ne, bi bilo treba naposled vendar povedati, po kakšnih konstitucionalnih načelih se vrši to vojskovanje v Rusiji. Ne gre le za to, da se ugodni željam starišev in drugih sorodnikov v posameznih slučajih, ampak dognati se mora, ali je to pošiljanje vojakov zakonito opravičeno ali ne. Zdi se nam, da se to doslej še ni zgodilo.

Draginja je splošen svetoven problem — kakor je svojčas dejal neki reakcionarni, a pri tem vendar humoristični avstrijski državnik, svetovna kalamiteta. Čutijo jo v velikih in v malih državah in povsod izziva nemire. V malem Luksemburgu, o katerega eksistenci je marsikoga šele zadnja vojna poučila, ima enake težave. Ondotni parlament je sprejel zakon o nekakšni draginjiski odškodnini za delavce, ki ga je pa delavstvo smatralo za nezadostnega. Zaradi tega je priredilo pred parlamentom veliko demonstracijo, veliko vsaj za luksemburške razmere; 7000 delavcev je obmetavalo parlamentarno poslopje s kamenjem in delu množice se je posrečilo prodreti v zbornico, kjer so pa že žandarji nanje streljali. Župan je poklical vojaštvo, ki je izpraznilo trg pred parlamentom in tako se je povrnil "red". Da se je zakon v tem redu zboljšal, ne poročajo.

Mehiška socialistična stranka, ki je zborovala dne 8. avgusta v Mexico City, je sprejela resolucijo, v kateri ostro obsoja intervencijo, ki jo izzivajo kapitalistični interesi Zedinjenih držav v Mehiki. Stranka navaja, da prihajajo mahinacije za to akcijo iz Wall Streeta. Mehika, pravi resolucija, je na poti demokratizacije, in socialisti ne morejo dopustiti, da se vmešavajo v notranje legalne odloke in gospodarske razmere v deželi privatni kapitalisti Anglije in Zedinjenih držav, zlasti ne v tem slučaju, ko gre za to, da dobi dežela nekaj odškodnine za v Mehiki nagrabljeno bogastvo. Z intervencijo v Mehiki, pravi resolucija, bi bilo prizadeto tudi socialistično gibanje, ki bi v tem slučaju padlo nazaj za petdeset let in še več.

V resoluciji, ki ima podpis strankinega tajnika Francisco Cervantes Lopeza in Adolfa Sandipav mednarodnega tajnika, naglašata socialistična stranka, da je vsak čas pripravljena dati predsedniku Carranzu v slučaju intervencije vso svojo moralno podporo. Resolucija je bila poslana predsedniku Carranzu, predsedniku Wilsonu in vsem angleškimi socialističnim časopisom v Zedinjenih državah in Canadi.

V nedeljo so imeli Litvinci v Chicagi velik shod, na katerem so demonstrirali za svobodno Litvo. Eden izmed govornikov, John J. Bagdziunas, je pri tej priliki dejal:

"Zedinjene Države se osramote pred svetom, če ne bodo znale izvesti svojih javno razglašanih vojnihih ciljev na tak način, da se zagotovi malim narodom pravica samoodločevanja."

Drug govornik, polkovnik Clinmin, je dejal:

"Predsednik je bil šel na mirovno konferenco z visokimi in plemenitimi ideali. Tam se je nenadoma znašel med levom in tigrom, med Anglijo in Francijo. Rezultat je bil kup kosti z napisom "Liga narodov," ki ima pravila, s katerimi se povzroči več vojn, kakor s katerimkoli drugim dokumentom v zgodovini."

Blizu Keote, Colo., so našli ostanke nekdanje indijanske vasi. Izkopali so več kosti in raznih predmetov, med temi nekoliko kamnitih ognjišč, o katerih pravijo, da so skoraj popolnoma nepoškodovana... Včasih najde zgodovina tudi kaj drugega, kakor sledove klanja...

Iz New Yorka poročajo, da so štiri ondotne ženske, ki pripadajo znani Young Women's Christian Association, prosile, da jih sprejmejo kot prve štiri ženske policistke v českoslovaško republiko. Tej republiko bi bilo čestitati, če nima nujnejših skrbi kakor ženske policistke...

Italijanska vlada potrebuje denarja, kakor še marsikatera druga. Da ga dobi, bi morala razpisati davke in sicer se je govorilo o davku na posestva. Toda italijansko poslaništvo naznanja, da se to ne bo zgodilo, temveč da izda italijanska vlada posojilo z nizkimi obrestmi, ki ga bo moral podpisati vsak v Italiji živeč državljan.

Kongres je sprejel Leverjev zakonski predlog o kontroli živil z dodatkom, da se raztegne tudi na obleko in nekatere druge potrebščine; odklonjen pa je bil dodatek, da bi veljal zakon tudi za profitarje s hišami in stanovanji. Kazen za profitarstvo je 5.000 dolarjev globe ali pa dve leti ječe. — Da se more oderuštvo kaznovati z ječo, je prav, kajti globe se taki gospodje večinoma malo boje, ker jo morajo navadno itak plačati konsumenti. Zakaj se naj prizanaša tistim, ki odirajo ljudi pri oddajanju hiš in stanovanj, je pa uganka, ki je ne znamo rešiti. Dobro bi bilo, če bi kongres povedal razlogo za to prizanesljivost.

Sir Godfrey Isaacs, ravnatelj Marconijeve brezžične družbe v Londonu, je izjavil, da bo v prihodnjih par letih mogoče ustanoviti sistem brezžičnega telefoniranja tako, da se bo lahko iz Londona telefoniralo v vsak kraj sveta in da ne bo cena za trinituten razgovor višja, kakor funt sterlingov (\$5). Dodaja pa, da se sme to pričakovati, če ne onemogoči vse stvari vladin "Red tape." — "Če se to zgodi, bo lahko trajalo 200 let, preden bo mogoče rabiti

brežični telefon prav tako kakor kabel. Če pa nam da vlado vso priliko, da razvijemo sistem, nam bo mogoče govoriti z Avstralijo, preden mine 200 dni."

Česa se boji Mareonijeva družba od angleške vlade, je predvsem njena stvar. Seveda je na tem interesiran tudi ostali svet. Pri sedanjih vladah je strah pred oviranjem napredka vedno večalimanj opravičen. Z druge strani pa tudi ni posebno prijetna misel, da si ustanovi privatna družba monopol, kateremu bi bil izročen ves svet na milost in nemilost. Take so večne težave s sedanjim družabnim sistemom in ne bodo minile, dokler se ta sistem ne izpremeni.

V Holandiji se pritožujejo, da jim dela bivši kajzer prevelike stroške "Amsterdam Handelsblad" pripoveduje, da straži gospoda Viljema Hohenzollerna devetnajst policistov, ki dobivajo skupaj petinsedemdeset goldinarjev na dan. Ker se godi to že od novembra, je kajzer veljal deželo doslej 20,000 goldinarjev. "V resnici drag tujev!" — pravi imenovani list . . . Če se pomisli, da nima dežela od teh izdatkov nobenega dobička, se lahko pritrđi, da je stvar res precej draga.

Večinski socialisti v Nemčiji se zde čudni. Narodna skupščina je volila odbor, da preišče odgovornost za vojno in dožene, kdo so bili kriveci. Predsednik tega odbora je neki Petersen, ki pripada demokratični stranki, podpredsednik je pa znani dr. Peter Spahn, član katoliškega centra. Kolikor je znano, so dobili večinski socialisti pri volitvah veliko večino; torej menda ni bilo treba, da prepuste ta mesta drugim strankam, zlasti ko gre za vprašanje, ki je resnično važno. Skoraj bi človek mislil, da so že popolnoma pozabili, da so bili sploh kdaj socialisti.

Italijanski finančni minister Schanzer je prinesel svoji vladi dobro vest, da mu je Anglija obljubila, da proda Italiji 500,000 ton premoga, čimprej bo mogoče. Ta vest je za Italijo več kakor ugodna, kajti oglja je deželi začelo že tako primanjkovati, da je postal položaj skrajno kritičen. Italiji pa ne bi bilo treba prihajati v tako zadrege, če bi bila njena zunanja politika nekoliko pametnejša in pravičnejša.

Neki restavrater v New Yorku je prodal detektivu steklenico, o kateri je državno pravdnništvo trdilo, da obsega pivo. Restavrater je bil tožen in razprava se je sukala sem in tja. Naposled je sodnik salomonsko izjavil: "Če bi pokusil, bi morda lahko povedal, ali je pivo ali ne." Temu je pa ugovarjal državni pravdnik, češ da sodnik ni izvedenec . . . V gledališčih je štrajk; ali jih bodo sodišča nadomeščala?

Bivši nemški kajzer je baje na Holandskem kupil hišo "House of Doorn", in namerava naročiti, da se mu pošlje pohištvo iz njegovih nemških gradov, če bo dovolila nemška vlada. Zdi se torej, da nima nič preveč strahu pred sodiščem, ki so mu ga obljubovali zavezniki. In menda se v tem ne moti.

Suhi v Wisconsinu se jeze. Šest salonarjev je bilo v mestu Madison aretiranih, ker so prodajali pivo, vsebujoče po 2.02 do 3.30 odstotkov alkohola. Zvezni sodnik A. L. Sanborn jih je vse oprostil, ker ni bilo dokazano, da je bilo pivo opojno. Za obrazložitev razsodbe je dejal:

"Po mojem mnenju je bil jasen namen kongresnega zakona iz leta 1918, da se ohrani moštvo naroda s tem, da se prepreči pijanost in beseda "pivo" v zakonu pomeni le tako pivo, ki je res opojno."

Razsodba se nam zdi pametna. Ampak navsezadnje je skoraj žalostno, da se morajo sodišča neprenehoma pečati s takimi rečmi in da je vse odvisno od nazorov tega ali onega sodnika.

Reakcija sede na konja, toda ta konj ima muhe, ki jih pač jahač ne pozna.

Ebert je bil te dni zaprisežen kot predsednik nemške republike. To se je zgodilo z veliko slavnostjo v Weimaru, toda neodvisni socialisti se je niso udeležili. Videti je torej, da ni prišlo do nikakršne sprave med njimi in večinskimi socialisti.

Ko so v Chicagi pred nedavnim povišali voznično na cestnih železnicah na šest centov, so nekateri predlagali, naj bi vlada kovala denar, ki bi veljal za šest centov, da ne bi bilo večnega menjavanja. Vlada je modro storila, da ni ubogala; in prav je imela. Kaj bi sedaj počeli s tem denarjem, ko velja vožnja sedem centov?

Od kod pride kreda?

Zaloga krede se najdejo v nekaterih krajih morskkega obrežja. Kos krede, ki jo rabi učitelj v šoli, ko piše ali riše po črni tabli, sestoji iz ostankov tisoč in tisoč malih živali, ki so enkrat živele v morju. Vsa njihova telesa so izginila, ostal je le apnenec — kreda, ki je padala na dno morja kos za kosom ter se kupičila ter stiskala kose skupaj kakor preša, do trdega. Na tisoče in tisoče let je vzelo, da so se kupi nagromadili v obsežnosti kakor jih najdemo ob morskem obrežju. Ko je zemlja menjala svojo površino, so bili hribi krede vzdignjeni, da so gledali iz vode in tako bili pristopni človeku in učitelju.

Prvo pero.

Kdo je iznašel prvo pero? — Do leta 1780, so pisali dokumente z gosjim peresom. Gosje pero je bilo v modi zelo dolgo. Pred njim so imeli fakovzani Stylus pero iz trdega špičastega kamna. V Konfucijevih časih so pisali s čopičem. Šele leta 1780. je vpeljal Samuel Harrison pero s kovine, ki pa ni bilo tako kakor je danes, ampak je bilo podobno dolgemu žeblju in je bilo na koncu nepreklano. Pero, ki se je natiakalo in imelo na koncu in na straneh zarez, da je spuščalo crnilo in delalo črte deblje ali tanje, kakor je pisec ravnal s peresom, je spopolnil šele Jack Perry, leta 1824, in neki Gillot v Angliji, ki je začel izdelovati peresa iz jekla.

NAPRAVLJANJE SOCIALISTOV.

Well, je dejal neki delavec socialističnemu agitatorju, ti me še ne boš napravil za socialista.

O, to je all right, mu pripomni agitator. Če ne dosežem tega jaz, doseže to kdo drugi; če ne kdo drugi, morda socialistični list; če ne socialistični list, morda tvoj delodajalec; če ne on, morda mestna vlada; če ne le ta, morda župan, če ne župan, morda zvezna vlada; če ne le ta, morda predsednik; če ne predsednik, morda pravosodni oddelek; če ne ta oddelek, morda stare politične stranke; če ne stare politične stranke, morda trusti; če ne trusti, morda visoke cene živilom; če tudi te ne, morda ves kapitalistični sistem itd itd. Vidiš, sto in sto slučajev je, ki govore za socializem. Nekateri postanejo socialisti svojevoljno, kar se zanj zanimajo, čitajo in razpravljajo o družabnih rešeh; drugi pridejo do socialističnega spoznanja vsled vsakdanjih družabnih bojov, kakor štrajkov in podobno. Nekateri so kar s silo pahnjeni v socialistično gibanje. — Koncem konca, pot drži tu noter. R. K.

SEJANJE NEZADOVOLJNOSTI.

“Zakaj sejete nezadovoljnost med ljudstvo? Ljudje so s svojimi razmerami zadovoljni; naokoli pridete vi, socialisti, pa jih napravite nezadovoljne in nesrečne.”

Take so trditve in ugovori proti socialističnim agitatorjem sploh.

Proti tem trditvam in ugovorom moramo nastopiti.

Predvsem ni res, da je ljudstvo zadovoljno. Listi so polni vesti o štrajkih, o bojkotih o bombnih atentatih in o nemirih sploh, ki izražajo ogorčenje nad navijanjem cen živilom, o samomorih itd itd. Vse to kaže, da ljudstvo ni zadovoljno.

Socialisti kažejo iz te ne nezadovoljnosti pot.

Res je, da je med nami razred ljudi — na splošno iz najglobljih nižin življenja, ki je prenehal stremeti po boljšem, in se je pogreznil popolnoma v neke vrste duševno mrtvilo, v kateri je kakor avtomat in je nehal popolnoma nasprotovati krivičnosti, ki se godi njemu in drugim, in nesreča ga je minila.

Toda, ali je to zadovoljnost? Če se smatra to za zadovoljnost, potem nas bog obvaruj pred njo!

Te vrste zadovoljnost je taka, kakršno vidimo pri človeku, ki umira.

Človek, ki se je prenehal boriti proti krivičnosti, katerega sreče nič več ne boli, ko vidi velikansko mizerijo, v kateri živi sam in milijoni drugih; ki nima nič več občutkov za lepote življenja, je vreden največjega obžalovanja!

Zadovoljni? — Ljudje — socialisti, niso zadovoljni! Ni ti ne bodo dovolili, da bi delavstvo ostalo zadovoljno. Tudi če splošno delavstvo to hoče, socialisti ne morejo privliti v to. Drmali ga bodo iz njegovega spanja tako dolgo, da bo videl vse grozote, ki jih vidijo socialisti, da bo videl sliko nove družbe in bo rama ob rami pomagal, da je realizirano. R. K.

LISTU V PODPORO.

Frank Lustrick, Gardiner, Mont.	\$ 1.00
John Rogel, La Salle, Ill.	.50
Bartol Yerant, Aliquippa, Pa.	1.02
Klub št. 50, JSZ., Virden, Ill.	5.00
Paul Cempre, Johnston City, Ill.	.50
Frank Gorenc, Bonanza, Ark.	1.00
Klub št. 83, JSZ., Bonanza, Ark.	2.50
Udruženje br. 20, JSZ., Chicago, Ill.	7.00
Klub št. 41, JSZ., Clinton, Ind.	10.00
Frank Gottlicher, Chicago, Ill.	.50

John Repovsh, Mascoutah, Ill.	.50
Anton Pintar, Moon Run, Pa.	.30
Mary Udovich, Chicago, Ill.	.50

Nabiralna pola Martin Judniča, Waukegan, Ill.: Martin Judnich, \$5.00; John Krnežič, 50c; Anton Kogovšek, \$1.00; Valentin Kaučič, 25c; John Zakovšek, \$1.00; John Mahnich, 25c, vsi v Waukegan, Ill. Skupaj. 8.00

Klub št. 176, JSZ., Wick Haven, Pa. 2.00

Frank Tomažič, Cleveland, O. 2.00

Klub št. 27, JSZ., Cleveland, O.: Nabiralna pola L. Pečenko:—V. Jurman, \$10.00; L. Pečenko, \$5.00; Mevla, \$1.00; J. Kocjan, \$1; A. Komar, \$1.00; E. Kabal, 50c; A. Černe, 50c; J. Resinovich, 50c; T. Kircher, 25c; J. Knifflie, 25c; J. Brajdich, 25c, vsi v Clevelandu, O. Skupaj 20.25

Nabiralna pola A. Bogataya: F. Cigoj, 50c; K. Kotnik, 25c; A. Bogatay, 50c; J. Peček, 10c; J. Švigel, 25c; J. Gril, \$1.00; J. Jakšič, 25c; L. Cebran, 10c; M. Zajc, 25c; F. Černe, 25c; F. Majcen, 25c; F. Kočevar, 10c; A. Mugerle, 25c; J. Kunčič, 50c; F. Birtič, 25c; J. Glauzar, 50c; L. Levar, 25c; J. Skuk, 50c; J. Paulin, 25c; J. Tancek, 25c; P. Legar, 25c; F. Artel, 25c; J. Steblay, 25c; J. Matelko, \$1.00; V. Gril, 10c; F. Hočevar, 25c; F. Šifrer, 25c; F. Jerak, 10c; F. Verček, 25c; J. Zupanc, 20c; F. Erbežnik, 25c; P. Ošaben, 25c; J. Horvat, 25c; K. Žele, 50c; F. Hafner, 25c; J. Ložar, 25c; F. Žiberna, 25c; J. Gerdan, 50c; Dis. Soldier, 25c; H. Bole, 25c; J. Terček, 25c; J. Milavec, 25c; A. Lah, 50c; J. Košak, 25c; J. Novinc, 25c; L. Sobrak, 25c; J. Ivanetič, 25c; J. Gorše, 50c; F. Molek, 25c; J. Somrak, \$1.00; J. Mrhar, 25c; J. Koppoe, 25c; J. Feme, 25c; J. Skubic, 25c; F. Koracin, \$1.00; M. Bradač, 25c; J. Povše, 25c; J. Križman, 10c; K., 10c; J. Bratnik, 10c; J. Strniša, 10c; G. Kabay, 50c; J. Orehovec, 10c; F. Muley, \$1.00; F. Ahlin, 25c; J. Mesnik, 25c; J. Jauch, \$1.00; J. Franciškin, 50c; A. Bobič, 25c; L. Medvedšek, 50c, vsi v Clevelandu, O. Skupaj 23.45

Prispevatelji kluba št. 10, JSZ., Forest City, Pa.: Rudolph Ravnikar, \$5.00; John Murnich, \$3.00; Frank Rataic, \$5.00; Jos. Pavšek, \$5.00; John Lenaršič, \$2.00; Jos. Čebular, \$2.00; Frank Gerštel, 50c, skupaj. 22.50

Prispevatelji v Aliquippa, Pa.: (Svoto poslal Bartol Yerant). Bartol Yerant, 50c; Frank Rome, 50c; Jacob Kotar, 25c; Anton Feme, 25c; John Sivec, 25c; Ant. Groznik, 25c; Ant. Selan, 25c; Lov. Ambrožič, 25c; Jakob Dežman, 25c; Geo. Smrekar, 50c, skupaj 3.25

Skupaj v tem izkazu \$111.77

Zadnji izkaz 179.13

Skupaj \$290.90

ADVERTISEMENT

Slov. delavska

podporna zveza

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1908.Inkorporirana 22. aprila
1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland,
Ohio.Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West
Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., John-
stown, Pa.2. Pom. taj. ANDREJ VIDRICH, R. F. D. box 4, Johnstown,
Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27,
Bridgeport, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 95,
Willock, Pa.1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1128 Fabyan St., City
View, N. S. Pittsburgh, Pa.

2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72,
East Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1, Banonza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1918 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno pro-
šeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in
nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštних,
Expresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne po-
tom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslavljajo: Blaž
Novak, Title Trust and Guarantee Co. in tako naslovljene
pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih
glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma
naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

IZ GLAVNEGA URADA S. D. P. Z., JOHNSTOWN, P.

Naznanilo o upeljavi konvenčnega sklada.

Ker se bliža čas redne konvencije SDPZ in ker določa-
jo pravila, da se plačajo vozni stroški in dnevnice vsem de-
legatom iz zvezine blagajne — kar pomenja, da bode pri-
hodnja konvencija stala organizacijo več kot katera prej in

ker je upravni sklad organizacije zelo izčrpan, je glav-
ni odbor na seji z dne 15. julija uvidel potrebo pravočasno
pričeti s posebnimi prispevki v svrhu pokritja konvenčnih
stroškov, da se izognemo tozadevnega prispevanja preveč na
enkrat,

Glavni odbor je sklenil pričeti s pobiranjem prispevkov
v konvenčni fond z mesecem septembrom t. l. do preklica
in sicer po 10c mesečno od članov, ki so zavarovani za smrt-

nino in bolniško podporo in po 5c mesečno od članov in šla-
nic, ki so zavarovani le za smrtnino.

Te prispevke so obvezni plačati vsi odrasli člani in šla-
nice z redno mesečnino v prizadetih mesecih.

Naznanilo o izvanredni mesečnini v smrtninski sklad.

Vsled še nedosežene 100% solventnosti smrtninskega
sklada je glavni odbor na seji z dne 15. julija t. l. sklenil
podvojiti prispevke smrtninskega sklada v mesecu oktobru
tekočega leta.

Za mesec OKTOBER t. l. bo torej razpisana dvojna me-
sečnina za SMRTNINSKI SKLAD za vse člane in članice
sprejete v organizacijo do koncem meseca avgusta — člani
in članice, ki pristopijo v mesecih september, oktober i. t. d.,
so izvzeti od te naklade.

Z sobratskim pozdravom

Blas Novak, tajnik

IZ GLAVNEGA URADA S. D. P. Z. V JOHNSTOWN, PA.

Iz razloga odpovedi urada predsednika nadzornega od-
bora (Jožef Peternel-a) in 1. nadzornika (Nikolaj Povše-ta),
katerih resignacije je gl. odbor na seji z dne 14. julija spre-
jel in iz razloga, da zamore org. izvoliti nova uradnika na
izpraznjena mesta pred pretekom tekočega leta, je gl. odbor
na imenovani seji imenoval 10 kandidatov za nadomestitev
mest predsednika nadz. odbora in 1. nadzornika. Nadalje je
gl. odbor določil, da se da na splošno glasovanje vse ime-
novane kandidate, kateri sprejmejo nominacijo, in se pro-
glasi izvoljenim dva kandidata, katera prejmeta največ gla-
sov; in sicer kandidat z največ glasovi vzame mesto pred-
sednika nadzornega odbora in kandidat, kateri dobi 2. naj-
večje število glasov, vzame mesto 1. nadzornika.

GLASOVNICA.

Zaznamujte s križem (X) poleg imen dveh kandidatov,
katera želite, da sta izvoljena v nadzorni odbor S. D. P. Z.

Glasujte le za 2 kandidata, — ako glasujete za več kot
2 kandidata, je glasovnica neveljavna.

Frank Kocian, član dr. šte. 23, Coketon, W. Va.	
Frank Bavdek, član, dr. šte. 11, Dunlo, Pa.	
Zofija Birk, članica dr. šte. 62, Cleveland, Ohio.	
August Gostiša, član dr. šte. 100, Forest City, Pa.	
Andrej Ogrin, član dr. šte. 40, West Newton, Pa.	
Jakob Dolene, član dr. šte. 117, Broughton, Pa.	
Ivan Goršek, član dr. šte. 123, Springfield, Ill.	
Martin Kos, član dr. šte. 38, Bridgeport, Ohio.	
Jernej Hafner, član dr. šte. 125, Burdine, Pa.	
Ignac Podvasnik, član dr. šte. 56, Pittsburgh, Pa.	

..... član dr. šte. .... v .....

podpis člana.

dne .....

OPOMBA:

podpis člana.

dne .....

Glasovanje posameznih članov pri društvenih se vrti od
všetega dne 7. septembra do včetega dne 19. oktobra 1919.
Glasovati se more na društvenih sejah ali pa na domu. Od
društva oddaljeni člani naj glasovnice pošljejo dr. tajniku
najkasneje do dne 19. okt.; dr. tajnikov ni dolžnost vpošte-
vati kasneje odanih glasovnic.

Imena in naslovi uradnikov društev S. D. P. Z.

za leto 1919.

Boritelj, šte. 1, Conemaugh, Pa.

Predsednik: Fr. Dremelj, 453 Chestnut St.; tajnik: Bl. Brezovšek, box 302; blagajnik: Martin Jager, box 302. Vsi v Conemaugh, Pa.

Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani sv. Alojzija.

"Pomočnik", št. 2, Johnstown, Pa.

Predsednik: John Gračner, 546 Russell Ave.; tajnik: Joseph Budna, 420 Ohio St.; blagajnik: John Polanc, 546 Woodland Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v dvorani dr. Triglav.

"Zaveznik" št. 3, Franklin Conemaugh, Pa. Predsednik: Martin Zalar; tajnik: Louis Krašna, box 218; blagajnik: Joseph Lovko, 37 Pine St. Vsi v Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraževalnem Domu.

"Zavedni Slovenec" št. 4, Lloydell, Pa.

Predsednik: Jožef Meden, box 41; tajnik: George Jakopin, box 76; blagajnik: Matija Hribar, box 1. Vsi v Lloydell, Pa. — Seja vsako 1. nedeljo.

Nova Doba, št. 5, Ralplhton, Pa.

Predsednik: Anton Budna, b. 272; tajnik: Anton Resnik, box 91; blagajnik: Martin Korosec, b. 205. Vsi v Ralplhton, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Zvesti Bratje", št. 6, Garrett, Pa.

Predsednik: Anton Istenič; tajnik in blagajnik: John Kralj, box 227. Vsi v Garrett, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Jednost", št. 7, Claridge, Pa.

Predsednik: Louis Tomažin; tajnik: Michael Baloh P. O. box 312; blagajnik: John Zagorec, box 324. — Vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Narodnem Domu.

"Planinski Raj", št. 8, Dawson, N. Mex.

Predsednik: Primož Uličar, b. 992; tajnik: Frank Kosernik, b. 491; blagajnik: Primož Uličar, box 491. Vsi v Dawson, N. Mex. Seja vsako 3. nedeljo.

"Zavedni Štajerci", št. 9, Johnstown, Pa.

Predsednik: Karol Cerjak; tajnik: Gasper Gaves, RFD 7, box 51 b; blagajnik: James Lorenzo, RFD 7, box 55. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako tretjo nedeljo v Celloso, Pa.

"Jasna Poljana", št. 10, Brownfield, Pa.

Predsednik: Frank Jaurt; tajnik: Edward Zalekar, box 6. Lemont Furnace, Pa.; blagajnik: John Stritar, b. 72. Brownfield, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Brauwick Hotel, Uniontown, Pa.

"Zarja Svobode", št. 11, Dunlo, Pa.

Predsednik: Joseph Hribar, b. 228; tajnik: Andrej Obreza, b. 155; blagajnik: Anton Obaben b. 153. Vsi v Dunlo, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Izobraževalnega društva Vihar.

"Danica", št. 12, Heilwood, Pa.

Predsednik: Frank Korelc, box 74; tajnik: Louis Kitt, box 85; blagajnik: Joseph Tomažin, box 55. — Vsi v Heilwood, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Večernica", št. 13, Baggalev, Pa.

Predsednik: Franc Seigula, box 34, Hostetter, Pa.; tajnik: Jacob Povše, b. 141, Hostetter, Pa. blagajnik: Anton Rak, b. 53, Hostetter, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. popold. v društveni dvorani, Hostetter, Pa.

"Slojni Bratje", št. 14, Orient, Pa.

Predsednik: Frank Grame, box 206, Republic, Pa.; tajnik: Ivan Erjavec, box 52, 396 Orient, Pa.; blagajnik: Anton Crnolegar, b. 206, Republic, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v Republic, Pa.

"Slovani", št. 15, Sopris, Colo.

Predsednik: Silvester Berantin, box 192, Sopris, Colo.; tajnik: Silvester Berantin; blagajnik: John Sedmak, b. 6, Boncabo, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v prostorih sobrata Ivan Koncilija, v Piedmont, Colo.

"Bratstvo" št. 16, Buxton, Iowa.

Predsednik: Frank Krištof, b. 24; tajnik: Felix Raspotnik, R. 1, Eddyville, Iowa; blagajnik: Anton Tomšič, R. 1, Albis, Iowa. Vsi v Buxton, Ia. — Seja vsako prvo nedeljo v prostoru sobrata Anton Tomšiča.

"Zora", št. 17, Akron, Mich.

Predsednik: Joseph Znebel, box 24; tajnik: Joseph Volk, box 102; blagajnik: J. J. Sturm, box 102. Vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Združeni Bratje", št. 18, Braddock, Pa.

Predsednik: Frank Arhar, 417 Robison St., Braddock, Pa.; tajnik: Jacob Zalaznik,

843 Willow Way, Braddock, Pa.; blagajnik: Jernej Zagorec, box 142, East Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v litvinski dvorani, 818 Washington Ave.

"Nada", št. 20, Huntington, Arkansas.

Predsednik: Louis Khrlikar, box 1; tajnik: Ivan Morae, box 32; blagajnik: Matija Ogrady, box 89. Vsi v Huntington, Arkansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v šolski dvorani.

"Sokol", št. 21, West Mineral, Kansas.

Predsednik: Alojzij Koslevčar, box 233; tajnik: Louis Zupančič, box 4; blagajnik: Ivan Kostelic, box 56, si v Mineral, Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Frank Speiser-jevi dvorani v E. Mineral, Kans.

"Od boja do zmage", št. 22, La Salle, Ill.

Predsednik: Ignac Jordan, RFD. 24, b. 32a; tajnik: Ferdo Arsenek, 912 Plain St. Peru, Ill.; blagajnik: Frank Volk, 302 — 8th St., La Salle, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri popold. v Slov. Narod. Domu.

"Slovenski Bratje", šte. 23, Coketon, W. Va.

Predsednik: Ignac Ponikvar b. 32; Coketon, W. Va.; tajnik: Fr. Kocian, box 272; blagajnik: Anton Jelenc, b. 157. Vsi v Thomas, W. Va. Seja vsako zadnjo nedeljo za prihodnji mesec v D. C. & C. C. dvorani št. 255, Davis, W. Va.

"Ilirija", šte. 24, Iselin, Pa.

Predsednik: Ivan Rogelj, box 262; tajnik: Math. Zdravec, box 211; blagajnik: Michael Lončar, box 257. Vsi v Iselin, Pa. Seja vsako prvo nedeljo.

"Delavec", šte. 25, Rock Springs, Wyo.

Predsednik: Louis Taucher; tajnik: Mat. Leskovec, box 547; blagajnik: Mathew Ferlič, 211 Sherman St. Vsi v Rock Springs, Wyo. — Seja vsako drugo nedeljo v Slovenskem Domu.

"Smarnica", šte. 26, Export, Pa.

Predsednik: Nikolaj Medved b. 67; tajnik: Louis Zupančič, box 136; blagajnik: Nick Rozima, box 443. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v Red Eagle dvorani.

"Miroljub", šte. 27, Diamondville, Wyo.

Predsednik: Math Brunskele, b. 85; tajnik: Vincenc Lumpert, b. 52; blagajnik: Jakob Petek, box 72. Vsi v Diamondville, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v Slovenskem domu v Diamondville, Wyo.

"Jutranja Zarja", šte. 29, Meadow, Lands, Pa.

Predsednik: Josip Hrvatini, box 261; tajnik: Andrej Posnega, box 276; blagajnik: Josip Bizjak, box 253. Vsi v Meadow Lands, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraž. Domu.

"Trpin", šte. 30, Breezy, Hill, Kans.

Predsednik: J. Homec R. F. D. 2, box 160, Mulberry, Kans.; tajnik: Martin Jušnik, box 63, Breezy (Mulberry) Hill, Kans.; blagajnik: Josip Žibert, box 115, Breezy Hill Sta., Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo.

"Dani se", šte. 31, Roslyn, Wash.

Predsednik: Martin Smolinski, box 935; tajnik in blag.: Franc Horvat, b. 34. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako prvo soboto v mesecu pri bratu Fr. Horvat.

"Zeleni vrt", šte. 32, Palisades, Colo.

Predsednik: Anton Kladošnik, box 624; tajnik: Jakob Trojar, box 744; blagajnik: Jernej Benedik, box 782. Vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v prostorih sobrata Jakob Trojar.

"Slovenska Zastava", šte. 33, Jenny Lind, Arkansas.

Predsednik: Louis Grlic, box 86; tajnik: Jos. Sadar box 61; blagajnik: Frank Klinc box 176. Vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja prvo nedeljo ob 2. uri popoldne v društ. dvorani.

"Edinost", šte. 34, Yukon, Pa.

Predsednik: Frank Omejc, b. 195; tajnik: Anton Lavrič, box 8; blagajnik: Anton Golobčič, box 92. Vsi v Yukon, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 10. uri dopol. v Yukon Society Hall št. 1.

"Planinski Raj", šte. 35, Lorain, Ohio.

Predsednik: Jakob Hiepcar, 1639 E. 81st St.; ajnik: Anton Miglič, 1712 E. 29th St.; blagajnik: Ivan Primožič, 1712 E. 31st St. Vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Viranta 1700 Globe Av.

"Zdržiitelj", šte. 36, South Fork, Pa.

Predsednik: Jakob Govekar, box 555; tajnik: Mihael Bojonič, box 495; blagajnik: Luka Koharič, 127 Maple St. Vsi v So. Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v dvorani Slov. Izobr. Doma. Barberton, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popol. na 1109 N. 4th St.

"Ljubljana", šte. 37, Barberton, O.

Predsednik: Frank Smuk, 527 Van St.; tajnik: Frank Zupec, 164 Huston St.; blagajnik: John Zupec, 164 Huston St. Vsi v

"Dobri Bratje", šte. 38, Bridgeport, Ohio.

Predsednik: Viktor Salar, RFD. 2, b. 26; tajnik: Martin Kos RFD. 2, box F; blagajnik: Franc Wočko, box 462. Vsi v Bridgeport, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo ob 8. uri dopoldne v društveni dvorani, Baydsville, Ohio.

"Prva Zvezda", šte. 39, Darragh, Pa.

Predsednik: Ivan Ružič, Darragh, Pa.; tajnik: Ivan Bahor, box 116, Darragh, Pa.; blagajnik: Ignac Založnik, L. Box 8, Arona, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold.

"Orel", šte. 40, West Newton, Pa.

Predsednik: Andrej Povirk, box 27; tajnik: Andrej Oyrin, R. F. D. 2, b. 131b; blagajnik: Jožef Zorko, R. F. D. 2, box 113. Vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo dopoldne za prihodnji mesec v Slov. Domu.

"Slovenski Bratje", šte. 41, Cleveland, O.

Predsednik: Gabriel Rus, 3698 — 78. St.; tajnik: Fr. Alešnik, 8109 Marble Ave.; blagajnik: Jakob Volčanšek, 3564 E. 82nd St. Vsi v Cleveland, O. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Mladi Slovenec", šte. 42, Oglesby, Ill.

Predsednik: Jožef Stok, box 19; tajnik: Hubert Dular, box 297; blagajnik: Frank Peterlin, box 4. Vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Mihael Preškar.

"Sava", šte. 43, Portage, Pa.

Predsednik: Frank Zaman, R. F. D. 1, box 8; tajnik: Joseph Bosich, R. R. D. 1, box 77; blagajnik: George Raspotnik, R. F. D. 1, box 77. Vsi v Portage, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo.

"Prešern", šte. 44, Cliff Mine, Pa.

Predsednik: Alojzij Vidmar, box 57, tajnik: Jurij Rihtarič, box 91; blagajnik: Ferdinand Pregel, box 17; Vsi v Cliff Mine, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popol. v Owls dvorani.

"Mirni Dom", šte. 45, Johnstown, Pa.

Predsednik: Frank Slabe, 237 Cooper Ave.; tajnik: Gregor Hreščak, 407 Eight ave.; blagajnik: Jos. Rovšan, 103 Birch Ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metodja.

"Zveza", šte. 46, Alix, Arkansas.

Predsednik: John Kranjc, RFD. b. 110; tajnik: John Zontar, RFD. box 77; blagajnik: Jurij Kokal, RFD. b. 75. Vsi v Altus, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", šte. 47, Avella, Pa.

Predsednik: Karol Razborsek, b. 52; tajnik: Dominik Feltrin, box 167; blagajnik: John Vidmar, b. 75. Vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugi nedeljo.

"Slovenski Mladenci", šte. 48, Aurora, Ill.

Predsednik: Ivan Ojster, 627 Aurora Av.; tajnik: John Bokkovič, 613 Aurora Ave.; blagajnik: Jernej Verbič, 635 Aurora Ave. Vsi v Aurora, Ill. — Seja vsak drugi četrtek ob 8. uri zvečer v dvorani na Hauke Ave.

"Proletarec", šte. 50, Franklin, Kans.

Predsednik: Anton Seljak, box 56; tajnik: Gasper Leskovit, box 289; blagajnik: Frank Leskovit, box 44. Vsi v Franklin, Kans. Seja vsako prvo nedeljo.

"Delavec", šte. 51, Cleveland, O.

Predsednik: Frank Budič, 1163 E. 58. St.; tajnik: Ivan Zalelet, 1009 E. 66. St.; blagajnik: John Prostor 6120 St. Clair Av. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v Slov. Nar. Domu St. Clair ave.

"Ljubljanski Grad", šte. 52, DeKalb, Ill.

Predsednik: Pavel Košir, 1403 State St.; tajnik: Franc Keržič, 1317 Market St.; blagajnik: Franc Prebil, 1142 Market St. si v DeKalb, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo pri sobratu Fr. Keržič.

"Slovenski bratje", šte. 53, Fairpoint, Ohio.

Predsednik: M. Simčič, box 105; tajnik: John Lekšan, box 105; blagajnik: Franc Kosas, box 105. Vsi v Fairpoint, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu J. Lekšan.

"Vrh Planin", šte. 55, Crabtree, Pa.

Predsednik: Martin Jereb, box 92; tajnik in blagajnik: Andrej Jereb, box 92. Vsi v Crabtree, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Andr. Jereb.

"Združeni Slovani", št. 56, Pittsburgh, Pa.

Predsednik: Vincenc Arh 1, Ruckebach St.; NS.; tajnik: Joseph Dekleva, 5438 Dresden Alley; blagajnik: Anton Fabec 5710 Dawson Alley. Vsi Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v K. S. D. v Pittsburgh, Pa.

"Caven", šte. 57, Wooster, Ohio.

Predsednik: Martin Cermel; tajnik: Ciril Stibilj; blagajnik: Frank Cermelj. Vsi box 289, Wooster, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Cermelja.

"Rudar", šte. 58, Canmore, Alta, Canada.

Predsednik: John Medved; tajnik in blagajnik: Anton Polutnik, box 185; Canmore,

Alta, Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 2. uri popoldne.

"Slovenski Fantje", šte. 59, Maynard, Ohio. Predsednik: Louis Lawer, box 152; tajnik: Max Jerchin, box 254; blagajnik: Anton Skoberne, box 155. Vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani g. J. Hrabaka.

"Slovenski Tabor", šte. 60, Moon Run, Pa. Predsednik: Mihael Klopčič, b. 213; tajnik: Anton Pintar, box 204; blagajnik: Valentin Kralj, box 65. — Vsi v Moon Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldne v društveni dvorani.

"Napredni Slovenci", šte. 61, Garry, Ind. Predsednik: Martin Skala, 1113 Jefferson St.; tajnik: John Slane, 1105 Jefferson St.; blagajnik: Sam Buncvace, 1105 Jefferson St. Vsi v Garry, Ind. — Seja vsako 2. nedeljo v prostorih sobrata Ignac Prosenik 1113 Jefferson St.

Zensko društvo "Sokol", šte. 62, Cleveland, Ohio.

Predsednica: Žofija Birk, 6006 St. Clair Ave.; tajnica: Francišca Trbežnik, 6615 Bonna Ave.; blagajnica: Franciška Lauše, 6121 St. Clair Ave. Vse v Cleveland, O. — Seja vsaki prvi ponedeljek v mesecu v Slov. Narodnem Domu.

"Adamič in Lunder", šte. 63, Hackett, Pa. Predsednik: Anton Zrinšek, box 98; tajnik: Anton Zrinšek, box 98; blagajnik: Anton Zrinšek, box 98. Vsi v Finleyville, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", šte. 64, Milwaukee, Wis. Predsednik: Ivan Sem, 542 So. Pierce St.; tajnik: Frank Soster, 299—3rd Ave.; blagajnik: Ivncene Ritonja, 299—3. Ave. Vsi v Milwaukee, Wis. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Martin Rop, 477 National & 3. Ave.

"Bodočnost", šte. 65, Staunton, Ill. Preds.: Karol Žekelj, b. 13; tajnik: Anton Čop, box 216; blagajnik: Ivan Zorko, box 728. Vsi v Staunton, Ill. Seja vsako 2. nedeljo v mes.

"Franz Schumleier", šte. 66, Yale, Kans. Predsednik: Jožef Kotnik; tajnik: John Jančič, blagajnik: Martin Kožuh. Vsi v R. R. 8, Pittsburg, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v John Dollar-jevi dvorani.

"Narodna Sloga", šte. 67, Seminole, Pa. Predsednik: Nikolaj Zvonarig, box 63, Distant, Pa.; tajnik: Nikolaj Robaš, b. 63, Distant, Pa.; blagajnik: Anton Janekel, box 55, Seminole, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v cerkveni dvorani.

"Zaruženi Balkan", šte. 68, Clinton, Ind. Predsednik: Frank Mazelj, 437 N. 9th St.; tajnik: Ignac Musar, box 449; blagajnik: Anton Primožič R. R. 3, box 5. — si v Clinton, Ind. Seja vsako drugo nedeljo ob 9. dopoldne pri Christ Pasavento Hall N. 7th St.

"Orel", šte. 69, Madrid, Ia. Predsednik: Frank Omerzu, R. 2, b. 32A; tajnik: Anton Aukič, R. 2, box 38; blagajnik: Ivan Omerzu, R. 2, box 38. si v Madrid, Ia. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Schneider.

"Zvesti bratje", šte. 70, New Derry, Pa. Predsednik: Jožef Pavlič; tajnik: Jakob Pinoza; blagajnik: George Stanovič. Vsi R. D. 3, box 86, Blairsville, Pa. Seja vsako prvo nedeljo ob 2 uri popoldne v prostorih sobrata Jakob Pinoza v New Derry.

"Delavec naprej", šte. 71, Bessemer, Pa. Predsednik: Joseph Jereb, — box 178; tajnik: Frank Settle, box 159; blagajnik: Louis Hribar, box 68. Vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martin Mozi v Bessemer, Pa.

"Kosciusko", šte. 72, Bankhead, Alta, Can. Predsednik: John Janota; tajnik: Joseph Spiwax, box 547; blagajnik: Peter Kubany, box 40. Vsi v Bankhead, Alta, Canada. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Pod Triglavom", šte. 73, Smithfield, Pa. Predsednik: Josip Strie, box 149; tajnik: Frank Klemenc, box 209; blagajnik: John Eršen, b. 149. — Vsi v Smithfield, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Kranjski prijatelj", šte. 74, Falls Creen, Pa.

Predsednik: Louis Slak, box 61; tajnik: Louis Slak, box 61; blagajnik: Jernej Gorup, box 484. — Vsi v Falls, Creech, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v prostorih sobrata Alojzij Urbanč, 35 Penry Road.

"Naprej do Zmaga", šte. 75, Wyano, Pa. Predsednik: John Renko, tajnik Anton Rožič; blag.: Frank Ravnikar. Vsi b. 404, Wyano, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri zjutaj v društveni hiši šte. 96.

"Slovenska Cvetlica", šte. 76, Adamsburg, Pa.

Predsednik: John Jakič; tajnik: Frank Menart, box 185; blagajnik: John Grum, box 21. Vsi v Adamsburg, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

"Severni Premogar", šte. 77, Superior, Wyo. Predsednik: Andrej Kokelj, box 125; tajnik: Andy Kokal, box 425; blagajnik: Lov. Zajec, box 284. Vsi v Superior, Wyo. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 10. uri dopoldne v Frank Kraševce dvorani.

"Slovenija", šte. 78, Miller Run, Pa. Predsednik: John Juko, R. 2, box 11a; Hooversville, Pa.; tajnik: Anton Brčan, Hooversville, Pa.; blagajnik: Ant. Berčan, box 1. Miller Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu Anton Berčan.

"Bonairski Slovenci", šte. 79, Bon Air, Pa. Predsednik: Lovrenc Kranjc; tajnik: Anton Zalar; blagajnik: Ivan Milavce. Vsi v Bon Air, Pa. R. F. D. 2, Johnstown, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. ri popoldne v lastnem domu v Bon Air, Pa.

"Sloga", šte. 80, Philadelphia, Pa. Predsednik: Ivan Petan, 2544 Salmon St.; tajnik: Mihael Omerzu, 2723 E. Huntington St.; blagajnik: Josip Kozole, 2555 Salmon St. Vsi v Philadelphia, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Prvi Maj", šte. 81, Bishop, Pa. Predsednik: Jožef Rožanc; tajnik: Andrew Renko, box 143, Ceel, Pa.; blagajnik: Ivan Zupančič, McDonald, Pa., RFD. 2, box 185. — Seja vsako tretjo nedeljo.

"Jezero", šte. 82, Ringo, Kans. Predsednik: Mihael Pernel, b. 33; tajnik: Math. Setina, box 115; blag.: Frank Dremšek, b. 268. Vsi Ringo, Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v dvorani Joe Skubiz.

"Terbanska dolina", šte. 83, Cleveland, O. Predsednik: Jakob Crnilgor, 1027 E. 61st St.; tajnik: Joseph Brečić, 780 London Rd.; blagajnik: Anton Kašič, 1002 E. 61st St. Vsi v Cleveland, Ohio. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Grdinovi dvorani št. 2. ob 9:30 dopoldne.

"Radnici naprej", šte. 84, Farmington, W. Va.

Predsednik: George Kasunič; tajnik: Matja Lauš; blagajnik: Vid Kasunich. Vsi box 623, Farmington, W. Va. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v hiši šte. 46.

"Napredek", šte. 85, Skidmore, Kans. Predsednik: Simon Repovše, R. R. 1, Weir, Kans.; tajnik in blagajnik: Ant. T. Jamnik R. R. 3, box 63, Columbus, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri J. Zakrajšku.

"Naprej", Livingston III., št. 86. Predsednik: John Vidmar, box 13; tajnik: Rudolf Pavliha, box 226; blagajnik: Mihael Stražič, box 667. Vsi v Livingston, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. pop.

"Rudeči prapor", šte. 87, Bentleyville, Pa. Predsednik: Andrej Lovšin b. 665; tajnik in blagajnik: Alojzij Humar, box 108. Vsi v Bentleyville, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu Jos. Milanichu.

"Naprej", šte. 88, Nokomis, Ill. Predsednik: George Plahutnik, box 521; tajnik in blagajnik: Ivan Kranjc, box 672, Nokomis, Ill. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. pri popold. pri sobr. John Krainc.

"Slovenec", šte. 89, Eckhart, Mine, Md. Predsednik: Anton Urbas, box 27; Valle Sumit, Md.; tajnik: Franc Posenel, RFD. 1, Eckhart Mine, Md.; blagajnik: Anton Komac, box 56. — Eckhart Mine, Md. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2 uri popold. pri sobr. Frank Poženel.

"Vstanite Bratje", šte. 90, Gross, Kans. Predsednik: Ignac Rugelj, box 64, Arko-div, Kans.; tajnik Frank Homar, box 95, Gross, Kans.; blagajnik: V. Ložničar, box 25, Gross, Kans. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Gorjanski hrib", šte. 91, Greensburg, Pa. Predsednik: Tomaž Šifer, b. 140; tajnik: Louis Gorenc, b. 141; blagajnik: Louis Palčič, b. 32. Vsi R. F. D. 7, Greensburg, Pa. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v Mrs. Mihevc dvorani v Haydensville.

šte. 92, Girard, Kans. Predsednik: Anton Potisek, R. 4, b. 133; tajnik: Frank Kravanja, R. R. 4, box 154; blag.: John Sterle, R. R. 4, b. 154. Vsi v Girard, Kans. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Zmaga", št. 93, Bryant, Okla. Predsednik: L. Louis Hribar, b. 20; Bryant, Okla.; tajnik: Rudolf Pehar, R. 1, box 78, Welečka, Okla.; blagajnik: Matija Kutnar, box 18, Bryant, Okla. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall, Victoria Camp.

"Sv. Barbara", št. 95, Standardville, Utah. Predsednik: Joseph Brodnik, box 1401; tajnik: Marko Režek, box 1621; blagajnik: Marko Petrič, box 1621. si v Standardville, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Hall No. 1.

"Svobodni bratje", šte. 96, Duluth, Minn. Predsednik: Ivan Pikuš, 9717 McClun St.; tajnik: Karol Gerlovič, 228 98 Ave. W. blagajnik: Mihael Špehar, 409—97 Ave. W. vsi v New Duluth, Minn. — Seja vsaka 1. nedeljo v mesecu v prostorih sobr. J. P. Kucha.

xx šte. 97, Rhone, Pa. Predsednik: Aloj. Grošel, 322 Front St.; tajnik: Cyril Zavri, 140 Espy St.; blagajnik: Mihael Jarh, 208 Pine St. Vsi v Rhone, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v prostorih Rudolf Paulič, 320 Front St.

"Slovenska Zdržitev", št. 98, Standard, Ill. Predsednik: Ivan Starc, box 232; tajnik: Ivan Urbančič, box 302; blagajnik: Ignac Kukman, box 312. Vsi v Standard, Ill. Seja vsako prvo nedeljo po 15. v dvorani Viljem Konstantine.

"Tiha Dolina", šte. 99, Herminie, Pa. Predsednik: Mihael Turnšek, b. 252; taj.: Frank Sterman, box 287; blagajnik: Frak Osolnik, box 315. Vsi v Herminie, Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mes. ob 2. uri pop. v dvorani SNPJ.

"Zvezda", šte. 100, Forest City, Pa. Predsednik: Lorenc Kotar, box 246; tajnik: Matija Kamn, box 491; blagajnik: Martin Muchita, box 237. Vsi Forest City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v mestni dvorani.

"Združeni se Slovenci", šte. 101, Midway, Pa.

Predsednik: John Leskovec, box 78; tajnik: Martin Štrupek, box 285; blagajnik: Frank Urbančič, box 91. Vsi v Midway, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani SNPJ.

"Vodnik", šte. 102, Farrell, Pa. Predsednik: Jernej Okorn, box 472; tajnik: Frank Kramar, box 73; blagajnik: Jožef Germ, box 194. Vsi v Farrell, Pa. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu ob 2. uri pop. v S. D. Domu 1112 Beechwood ave.

"S. Ana", št. 103, East Helena, Mont. Predsednica: Helena Rus, box 27; tajnica: Ivana Andolsek, box 152; blagajnica: Marija Riegler, box 82. Vse v East Helena, Mont. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Fertilal Hall.

"Sv. Barbara", šte. 104, Luzerne, Pa. Predsednik: Jožef Berlic, 71 Walnut St.; tajnik: Ant. Osolnik, 868 Bennett St.; blagajnik: Joseph Šperlik, 864 Bennett St. Vsi v Luzerne, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani "Firemen's Bldg."

"Rdeči Orel", št. 105, Whit Valley, Pa. Predsednik: Frank Kern, S. R. box 88; tajnik: Anton Rosima, S. R. No. 1, box 141; blagajnik: Andrej Borntaj, S. R. box 11. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Kr. Slov. Domu, White Valley.

"Livada", št. 106, Bear Creek, Mont. Predsednik: M. Rihar, b. 57; tajnik: Frank Golob, box 220; blagajnik: Jožef Tomšič, box 68. Vsi v Bear Creek, Mont. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski Dom", št. 107, Homer City, Pa. Predsednik: Filip Krašek, box 323; tajnik: Anton Glavan, box 276; blagajnik: Fr. Kovač, box 276. Vsi v Homer City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v doma sobrata F. Parnchaka.

"Triglav", šte. 108, Chisholm, Minn. Predsednik: Frank Funtek, 202 N. Chestnut St.; tajnik: Jos. Ostrub, box 522; blagajnik: Frank Podlugar, box 714. Vsi v Chisholm, Minn. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani John Grahek.

"Nova Domovina", šte. 109, Cherokee, Kans. Predsednik: Leopold Proložnik, box 273; tajnik: Ivan Telhan, b. 169; blagajnik: Fr. Drev, box 111. Vsi v Cherokee, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenska Navada", šte. 110, Hartford, Ark.

Predsednik: Frank Dolinšek, box 39; tajnik: Ivan Zimerman, RFD 1, b. 2, West; blagajnik: Jos. Hribar, box 1. Vsi v Hartford, Ark. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu pri sobr. J. Hribar.

šte. 111, Duryea, Pa. Predsednik: Ivan Grošel, 276 Columbia St.; tajnik: Fr. Caheven, 276 Columbia St.; blagajnik: Jakob Brečelnik, 198 Cherry St. Vsi v Duryea, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v John Wasta Hall.

"Triglav", šte. 112, Detroit, Mich. Predsednik: Joseph Božich, 161 Victor Ave., H. P.; tajnik: J. Fuchbas, 36 Bedford Ave.; blagajnik: John Gerbec, 36 Bedford Ave.

ford Ave., Mmt. Val v Detroit, Mich. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Victoria Hall, 424 Ferry Ave. E.

"Sloga", št. 114, Blockton, Ala.
Predsednik: Joseph Resnik, Blockton, Ala.; tajnik: J. Kulovitz, W. Blockton, Ala.; blagajnik: John Kestnar, Hargrove, Ala. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobr. J. Kulovitz.

"Svoboda", št. 116, Willock, Pa.
Predsednik: Ivan Fatur, box 85; tajnik: Anton Sotler, box 212; blagajnik: Anton Vahovec, box 28. Vsi v Willock, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v dvorani Willock Social Ass'n.

"Za združenje", št. 117, Broughton, Pa.
Predsednik: Mihael Mali, box 155; tajnik: Andrej Karzičnik, b. 181; blagajnik: Ivan Glinik, box 186. Vsi v Broughton, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Sv. Barbara", št. 118, Fleming, Kans.
Predsednik: Joseph Gerant, RR 2, box 129; tajnik: Anton Skubic, R R 2, box 64; blagajnik: Fr. Linc, R. R. 2, Cherokee, Kansas, Va; v Pittsburg, Kans. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Fr. Spoharjevi dvorani.

"Svoboda", št. 119, Jack's Ville, Kans.
Predsednik: Jakob Baloh, RFD, No. 8, box 88; tajnik: Jak Selak, RFD, No. 8, box 92; blaz. Mrs. Josie Selak, RFD, 8, b. 92. — Vsi v Pittsburg, Kans.

"Slovenski Bratje", št. 120, Gilbert, Minn.
Predsednik: Frank Podriaj, box 94, Gilbert, Minn.; tajnik: Frank Prens, box 627, Gilbert, Minn.; blagajnik: Jerney Maček, box 133, McKinley, Minn. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Združeni Slovenci", št. 121, Little Falls, N. Y.

Predsednik: Frank Borštnar; tajnik: Fr. Malevasič, box 327; blagajnik: Jos. Lehter, 55 Morland St. si v Little Falls, N. Y. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Jugoslavija", št. 122, Imperial, Pa.
Predsednik: Joseph Ule, box 91; tajnik: Anton Tauzelj, box 62; blagajnik: Jakob Dolinar, box 226. Vsi v Imperial, Pa. — Seja vsako 2. ned. ob 10. uri dop. v Slov. Domu.

"Lincola", št. 123, Springfield, Ill.
Predsednik: John Goršek, 414 W. Hay St.; tajnik: Josef F. Kren, 1900 E. Stuart St.; blagajnik: Anton Kušnik, 1201 So. 19th St. Vsi v Springfield, Ill. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Zlata Zarja", št. 124, Primero, Colo.
Predsednik: Ivan Tomšič, box 461; tajnik: Luka Lipold, box 320; blagajnik: Luka Bergant, box 411. Vsi v Primero, Colo.

"Rožna Dolina", št. 125, Burdine, Pa.
Predsednik: Jernej Hafner, box 65, Burdine, Pa.; tajnik: Vincenc Vidmar, box 41M, Presto, Pa.; blagajnik: Ignac Krek, box 67, Presto, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorniki.

"Sv. Barbara", št. 126, Cleveland, Ohio.
Predsednik: John Zaman; tajnik: Matevž Petalnik, 697 E. 157th St.; blagajnik: Martin Smrke, 14605 Darvin ave. Vsi v Cleveland, Ohio.

"Slovenski Bratje", št. 127, Irwin, Pa.
Predsednik: Mihael Podboršek, RFD 2, box 126; tajnik: Matija Bzenik, RFD, box 122; blagajnik: Matevž Bzenik, RFD 2, box 132. Vsi v Irwin, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski Bratje", št. 128, Indianapolis Ind.

Predsednik: Matevž Milharčič, 720 N. Warren Ave.; tajnik: Matija Jakše, 710 Holmes Ave.; blagajnik: Frank Donna, 2635 W. Walnut St. Vsi v Indianapolis, Ind. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v S. N. Domu, št. 129, Newcomer, Pa.

Predsednik: Frank Račič, box 88; tajnik: Martin Zakšek, R. F. D. 3, box 139, Uniontown, Pa.; blagajnik: Alojzij Muster, box 88. Vsi v Newcomer, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Sv. Barbara", št. 130, Eveleth, Minn.
Predsednik: Jakob Ahan, 305 Fayal Road; tajnik: Ant. Frits, 112 Grand Ave.; blagajnik: Jon. Indihar, 214 Monroe St. Vsi v Eveleth, Minn.

"Sv. Barbara", št. 131, Calumet, Mich.
Predsednik: John Tasten; tajnik: Anton Mublich, 4054 Acoren St.; blagajnik: Joseph Šternjak, 511 — 5th St. Vsi v Calumet Mich.

"Prvi Maj", št. 132, New Alexandria, Pa.
Predsednik: Fr. Medvešek; tajnik: Joseph Juraj; blagajnik: Joe Slak. Vsi v New Alexandria, Pa., RFD, 1, box 161.

"Zarja Svobode", št. 133, Leadville, Colo.
Predsednik: Ivan Stubler; tajnik: Mark Popović; blagajnik: Frank Pertuna. Vsi v Leadville, Colo., box 389. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Slovenec", št. 134, Vandling, Pa.
Predsednik: Lovrenc Centnik, box 18;

tajnik: John Skrbec, box 217; blagajnik: Joseph Jerin, box 88. — Vsi v Vandling, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slavčok", št. 135, Oak View, Colo.
Predsednik: Frank Pajk, box 34; tajnik in blagajnik: Alojzij Zupan, box 34. Vsi v Oak View, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Ojsterca", št. 136, Dietz, Wyo.
Predsednik: Frank Bzenik; tajnik: Ivan Pečovnik; blagajnik: Fr. Voler. Vsi box 52, Dietz, Wyo.

"Sava", št. 138, Somerset, Colo.
Predsednik: Josip Kral, box 42; tajnik: Alojzij Zemek, box 167; blagajnik: Mihael Nernelj, box 134. Vsi v Somerset, Colo.

"Združeni Sobratje", št. 139, Universal, Pa.
Predsednik: Ivan Demšar, box 204; tajnik: Pavel Kokal, box 172; blagajnik: Ivan Jereb, box 128. Vsi v Universal, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani.

"Slovenski Bratje", št. 140, Pineville, Minn.
Predsednik: Valentin Bezek, box 21; tajnik: August Filipičič, box 57; blagajnik: Frank Bezek, box 31. Vsi v Pineville, Minn. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Prijatelj delavcev", št. 141, Sublet, Wyo.
Predsednik: Joseph Rakun, box 85; tajnik: Fr. Kumprej, box 145; blagajnik: Fr. Cerej, box 124. — Vsi v Sublet, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popol. v Fr. Cerej dvorani.

"Zapadni Vrt", št. 142, Winter Quarters, Utah.

Predsednik: Vincenc Raunikar, box 35; tajnik: Ivan Reven, box 221, blagajnik: Vincenc Ravnikar, b. 36. Vsi Scofield, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Zvon", št. 143, Dodson, Md.
Predsednik: Gasper Perenič, b. 7; tajnik: Max Selak, box 45; blagajnik: Fr. Klemenč, box 23. — Vsi v Dodson, Md. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovensko-Hrvatski Bratje", št. 144, Graysland, Pa.

Predsednik: Franc Pelan; tajnik: Jacob Zupanič, box 59, Masontown, Pa.; blagajnik: Joseph Sarac, box 42, Mine Sterling, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v stari šoli.

"Sv. Barbara", št. 145, Joliet, Ill.
Predsednik: Alojzij Wise, 200 Jackson St.; tajnik: Alojzij Martinčič, 1410 Center St.; blagajnik: Ivan Zaletel, 1593 N. Hickory St. si v Joliet, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v stari šoli.

"Sobratje naprej", št. 146, Penns. Sta., Pa.
Predsednik: Simon Grošel, box 123, Penn Sta., Pa.; tajnik: Frank Demšar, box 253, Manar, Pa.; blagajnik: Frank Pittner, box 104, Penn Sta., Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski bratje", št. 147, Frontenac, Kans.

Predsednik: Ivan Tratar, box 97; tajnik: Andrej Uršič, box 309; blagajnik: Karol Slapšek, box 267. — Vsi v Frontenac, Kans. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Narodna Zmaga", št. 148, Cuddy, Pa.
Predsednik: Matevž Kos, box 27; tajnik: Matija Galičič, box 207; blagajnik: Lovren; Bašel, box 131. Vsi v Cuddy, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. uri opold. pri sobratu L. Bašel.

"Sloga", št. 149, East Palestine, Ohio.
Predsednik: Jakob Istenič, 436 E. Martin St.; tajnik: John Božič, P. O. box 152; tajnik in blagajnik: Anton Cop, 419 Clark St. Vsi v East Palestine, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu b. 9. uri dopoldne.

"Slovan", št. 150, Slovan, Pa.
Predsednik: Mih. Klenovšek, box 160, Atlasburg, Pa.; tajnik: Ant. Jerman, box 483, Slovan, Pa.; blagajnik: John Pirh, box 77, Slovan, Pa. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne.

"Postojinska Jama", št. 151, Dalagua, Colo.
Predsednik: John Lipec, box 76; tajnik: Andrej Milavec, box 68; blagajnik: Anton Fatur, box 22. Vsi v Dalagua, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall.

"Napredni Radnici", št. 152, Johnstown, Pa.
Predsednik: Ant. Horvat; tajnik: Viktor Horvat, 628 Maple Ave.; blagajnik: Vincenc Jaglič, 712 Maple ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Rudeči Prapor", št. 153, Southview, Pa.
Predsednik: Anton Struna, box 12; tajnik in blagajnik: Anton Rupnik, box 55; Vsi v Southview, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldne v Slov. Nar. Domu.

"Jugoslavija", št. 154, Sugarite, N. Mex.
Preds.: John Kopriva, b. 143; tajnik: Fr. Lukančič, b. 58; blagajnik: Anton Podboj, b. 8, v Sugarite, N. Mex.

"Slovenska Sloga", št. 155, Klein, Mont.
Predsednik: Jakob Petek, box 40; tajnik: Jurij Fink, box 49; blagajnik: Jurij Secora, box 40. Vsi v Klein, Mont. — Seja vsako

Opomba: Tajnike društev, ki najdejo kakšno pomoto, istotako tistih, katerih društveno poročilo je pomanjkljivo, prosim, da mi nemudoma sporoče, da se neostanki v imeniku ki inide prihodnjič, popravijo.

S sobratkimi pozdravom
Blazh Novak, tajnik S. D. P. Z.

Vsako Slovenec, ki je zmožen čitanja angleščine, bi si moral naročiti "The Profits of Religion", ki jasno osvetljuje razne verske sekte v službi kapitalizma. Ta knjiga je eno najboljših del te vrste v angleški književnosti. Cena ji je 60c. Spisal jo je Upton Sinclair. Za dva dolarja vam pošljemo gori omenjeno knjigo, brošuro "V novo deželo", knjigo "Svetovna vojna in odgovornost socializma" in "Kdo uničuje proizvajanje v malem". Naročila sprejema "Proletarec".

Najboljša jugoslovska politična revija v Ameriki je "Proletarec". Vsakdo, ki hoče čitati dobre razprave in članke, bi moral biti naročnik tega lista.

SLOVENC

pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTA

Naročite si dnevnik "Prosveta". List stane za celo leto \$4.00, pol leta pa \$2.00.

Vstanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Vsako, kdo želi v tej vročini popiti čašo pive, si lahko pomaga s tem, da si ga pripravi sam doma. Ekstrakt najboljške kakovosti za izdelovanje piva in navodila pošiljamo v vse kraje Unije. Zavoj ekstrakta stane \$2.35, i zkaterega napravite 10 galonov piva doma. Za pristnost in najboljšo kvaliteto jamči znana pošiljalna trdka

FRANK OGLAR,

6401 Superior St., Cleveland, O.

ZAPISNIK,

konference združevalnih odborov S. N. P. J., S. D. P. Z., J. S. K. J., S. S. P. Z., dne 7. julija 1919. v S. N. D. v Clevelandu, Ohio.

(Dalje.)

K točki 11. debatirajo: Br. Perdan, Novak, Somrak, Zele in ses. Udovich. Br. Prostor stavi predlog, da se točka črta in nadomesti z drugo, katera naj se glasi:

“Na združevalni konvenciji imajo sedež in glas: a) glavni odborniki združenih organizacij; b) združevalni odborniki združenih organizacij; c) delegatje krajevnih društev, katere se izvoli nad 100 članov po enega in z nad 200 članov pa dva delegata. Društva, ki šteje nad omenjeno število članov so opravičena le do dveh delegatov. V naselbinah, kjer društva ne štejejo sto članov, naj se združijo z drugimi bližnjimi društvi za dosego števila članstva. Predlog podpisan in sprejet.

Točka 12. Razvije se kratka debata, katere se vdeležo br. Skuk, Perdan in br. Prostor, ki stavi predlog, da se jo sprejme kot je bila čitana. Sprejeto.

Predsednik zaključí sejo točno ob 5. popoldne.

Josip Oven, Frank Pavlovič, zapisnikarja,

Frank Aleš, predsednik.

3. seja dne 8. julija, 1919.

Br. predsednik otvori sejo točno ob 8. zjutraj.

Prečita se imena zborovalcev. Navzoči vsi izvemši br. Zelota. Sledi čitanje zapisnika 1. seje. Brat Perdan je mnenja, da ni bil v 3. točki zadnji odstavek sprejet kot je bil čitan in sicer: (in s podpisom predsednika združevalnega odbora) da sprejeto je le bilo s podpismi tajnika in blagajnika združene organizacije. Br. predsednik pojasni, da je bil predlo sprejet kot je bil v zapisniku, isto potrjuje tudi ostali zborovalci. Br. Pavlovič stavi predlog, da se debata zaključí. Sprejeto.

Br. Novak govori o prvi točki pogodbe, da se v odstavku, kjer se glasi: “združena konvencija”, v toliko popravi, da se bo glasilo: “skupna konvencija”. Nadalje v točkah kjer se imenuje solventnost, da se pristavi 100% tako, da se bo glasilo v pogodbi 100% solventnost. S temi popravki se zapisnik sprejme kot je bil čitan.

Čitanje zapisnika druge seje. Br. Prostor omenja, da je v 11. točki pogodbe izpuščen zadnji odstavek, kateri se glasi: Glavni odborniki vseh prizadetih organizacij kakor tudi delegatje krajevnih društev so opravičeni do vožnjih stroškov in dnevnice iz blagajne združene organizacije. Zapisnik se sprejme z popravkom kot je bil čitan. Preide se na dnevni red.

Br. predsednik vpraša zborovalce, ako se jim vidi še potrebna kakšna točka k pogodbi. Govorita br. Novak in Trčelj; sugerirata, da je pogodba katero sprejmemo dovolj jasna, praktična ter demokratična. Ako se v zadnji točki še omeni glede dela in časa skupne konvencije bode zadostovalo. K temu govori br. Prostor in Somrak.

Brat Perdan omenja, da se nahajajo v vsaki organizaciji ljudje, kateri zaradi verskega ali političnega mnenja ali že teh ali onih vzrokov nasprotujejo skupnej ideji. On vidi potrebno, da se v pogodbo postavi sledeča točka v zadovoljenje: Da se vstavi točka v pravila, katera se ne bi smela spremeniti dokler ne glasuje zanj tri četrtine vsega članstva, točka ki bi jamčila popolno svobodo verskega in političnega prepričanja, točka, ki bi preprečila razmotrivanje socializma, katolicizma in ateizma in sploh vsake verske ali politične stranke. Da se postavi tako novo organizacijo na popolno trgovsko stališče v smislu bratstva na podlago patriotizma in narodnega zavedanja, izobrazbe in napredka po principih: “Vsi za enega, eden za vse”.

Brat preds. pojasnjuje, da je to povsod, pri vseh jednotah in zvezah že zajamčena popolna verska in politična svoboda. Toraj ni predlog br. Perdana umesten, da bi se uvrstil v pogodbo, pač pa je točka glede bodoče konvencije potrebna. Treba jo bo narediti obširno in jedrnato, da bo vsakemu jasna. Ses. Udovich omenja naj se konvencija vrši v najkrajšem času. Br. Perdan protestira napram predsedniku radi svojih predlogov. Govori, da je treba popustiti na obeh straneh in ne samo na eni.

Br. Somrak govori kakšno napako bi naredili, ako bi vmešali v pogodbo socializem, katolicizem itd.

Br. Zele navaja, naj se da predlog br. Perdana na glasovanje. Br. Trčelj pravi, da je umestno in se mora vpoštovati predlog br. Perdana, točko pa naj br. Perdan v toliko popravi, da črta tista imena o katolicizmu in socializmu žaje.

Br. Skuk pravi isto, da se to lahko stori samo naj in imenuje, da se članstvu v skupni organizaciji garantira popolna verska in politična svoboda. Br. Fritz pravi da ve, da ima br. Perdan težkoče ali njegov predlog ni umesten za uvrstiti v pogodbo pač pa naj se ga vključi v zapisnik in to bi se zadostovalo kritiki. Br. Aleš pojasnjuje, da kar predlaga br. Perdan bo umestno v resoluciji, katero sprejmemo in katera bo izpopolnjevala pogodbo. Br. Skrabec pravi, da je v interesu združenja ter glejuro, da se da članstvu vseh prizadetih organizacij dovolj zagotovila v tem smislu. Med tem br. Perdan stilizira predlog, ki se glasi: “Da se stavi točka v pravila, katera se ne bi smela spremeniti dokler ne glasuje za njo tri četrtine vsega članstva. Točka, ki bi jamčila popolno svobodo verskega in političnega prepričanja. Br. Aleš, da pripombo k temu predlogu in dostavi k predlogu, kar tudi Perdan sprejme k predlogu. Predlog se glasi: Skupni konvenciji se nalaga, da v ustavi pravi zajamči popolno svobodo članstvu v verskem in političnem prepričanju. Br. Skrabec stavi predlog, da se debata zaključí ter da gre br. Perdana predlog na glasovanje. Sprejeto. Predlog br. Perdana sprejet.

Br. Perdan ponovno stavi predlog, ki se glasi: Prva skupna konvencija združene organizacije mora dati popolnoma novo ime združenim organizacij, in to zato, da se vsi vstrez in izvrši združitve na popolni enakopravnosti kot stoji v točki 5 v tej pogodbi.

K temu predlogu govore za in proti Somrak, Trčelj, ses. Udovich, Novak, Fritz in Prostor. Br. Skrabec pravi, da bi bilo dobro, da se to omeni v posebni točki. Br. predsednik pojasnjuje, da ime ni toliko važno lahko pa skupna konvencija ime spremeni. Narekovati skupnej konvenciji je ne potrebno. Br. Trčelj pravi, zakaj bi se točka ne glasila takole: ime bodoče skupne organizacije spremeni konvencija.

Br. Skuk ter Skrabec naglašata isto. Br. Perdan govori k predlogu, da se nato ne more gledati, ampak je treba še sedaj omeniti to, da bode vse članstvo vseh organizacij na jasnem in ne bo govorjenja o kakaj priklopitvi.

Br. Perdan stavi protipredlog, da se nadaljuje. Oba predloga podpirana. Protipredlog br. Perdana dobi 3 glasove in predlog Pavloviča 9 glasov.

Br. Trčelj stavi predlog: “skupni konvenciji se da naloga, da določi ime”. Br. Perdan se strinja ampak naj se glasi mesto ime — novo ime. Predlog podpisan in sprejet.

Br. Novak sugerira, da naj se skupna konvencija vrši 6 mesecev po združenju in to glede velikega dela katerega bo dala transakcija in bi bilo preje nemogoče. Za besedo se oglasi br. Petrovič ter se mu dovoli. Omenja delo in pomen združevalnega odbora ampak svari, da naj ne gremo predaleč v diktiranju glede dela in nalog bodoče skupne konvencije. Že diktiranje glede novega imena, kar se je storilo, gre predaleč. Naj združevalni odbor opravlja dela za časa združenja in transakcije ali naj se ne umešuje v delo bodoče skupne konvencije.

Br. Perdan odgovarja, da je to potrebno, da že sedaj govorimo. Tu se gre za združenje in to je potrebno, da je članstvo na jasnem. Članstvo mora vedeti, da smo tu za združenje in ne za priklopitev. Br. Predsednik opozarja zbornico, da se odaljujemo iz dnevnega reda, in pozivljamo kar smo že sklenili. Isto pravi br. Fritz in apelira, da naj bratje, ki niso zastopniki govore le kar se tiče nasvetov.

Za tem govori br. Trčelj, Skuk, br. Novak pojasnjuje, da police preidejo v veljavo kakor hitro se združenje pod organizacijo s katero se združimo ravno za isto vsoto kot je bila poprej pri posamezni organizaciji, akoravno se še ni novi certifikat izdal. Zakaj nikakor ne bode mogoče certifikatov takoj izdelati. Br. Skrabec se strinja s predlogom. Br. Prostor vidi, da je nemogoče določiti čas skupne konvencije ker neznamo kedaj bo delo transakcije končano. V istem smislu govori br. Perdan in čita resolucije J. S. K. J. Br. Predsednik pojasni br. Perdanu, da kakor hitro sprejme vaše članstvo združevalno pogodbo na splošnem glasovanju odpadejo vse bivše resolucije preje sprejete pri njih organizaciji.

Br. Skuk želi, da naj br. Prostor ponovno čita svoj dodatni predlog k pogodbi.

Predlog: “Skupna konvencija vseh združenih organizacij se bo vršila takoj, kakor hitro bo vse združevalno delo pod določenim čarterjem vsaj deloma izvršeno.

Točke v vseh sedanjih pravilih, katere določujejo čas za prihodnje konvencije, za vse sedanje prizadete organizacije, se s sedanjim splošnim glasovanjem razveljavijo in za skupno, oziroma združeno organizacijo ima polno moč določiti čas za skupno konvencijo, ves sedanji združevalni odbor vseh prizadetih organizacij.

Br. Novak se popolnoma strinja in omenja, da je govoril radi časa zato, ker je pred šestimi meseci nemogoče. Br. Škrabec predlaga, da naj gre predlog br. Prostorja na glasovanje. Podpirano. Predlog br. Prostorja sprejet. Br. Fritz predlaga, da se omeni v pogodbi točka: "V slučaju, da se je eventualno urinila kakva pomota, ki bi bila nepostavna, ima združevalni odbor polno moč, da pogodbo po navetu advokata popravi in toliko, da odgovarja postavam. Predlog podpiran in sprejet. Br. Prostor stavi predlog, da se zadnja točka v pogodbi glasi: "Neveljavne so vse točke sedanjih pravil, kakor tudi točke v pravilih pod katerim čarterjem se združitev izvrši, ki so v nasprotju s to pogodbo ali resolucijo sprejetih na splošnem glasovanju. Predlog podpiran in sprejet.

Br. Fritz priporoča, da bi bilo umestno, da rešujemo pod katerim čarterjem se bo poslovalo v skupni organizaciji. Br. Somrak stavi predlog, da se debatira glede čarterja pod katerim izmed petih bomo zborovali ko se združenje izvrši. Sprejeto.

Preide se na poročilo stanja organizacij in ugodnosti njih čarterjev.

Za S. N. P. J. poroča br. Aleš.

1. Jednota je štela koncem leta 1918 v članskem oddelku	18,320
dobrostoječih članov.	
2. Število otrok koncem leta 1918	5,345
3. Premoženje posmrtninskega sklada, 31. dec. 1918.	\$386,935.71
4. Premoženje rezervnega sklada, 31. dec. 1918 \$	73,657.97
5. Premoženje odškodn. sklada, 31. dec. 1918 \$	18,948.64
6. Deficit v bolniš. skladu 31. dec. 1918	\$ 2,459.61
7. V skladu izrednih podpor 31. dec. 1918	\$ 7,409.46
8. V upravnem skladu 31. dec. 1918	\$ 14,529.36

\$501,481.14

9. Povprečna starost članov S. N. P. J. 31. dec. 1918. . . . . 33.2
10. Koncem meseca dec. 1918 je imela jednota 353 društev.
11. Jednota posljuje v 28 državah.
12. Poslovnico ima v 7 državah in sicer: v Illinois, New York, Pennsylvania, Ohio, Wisconsin, Minnesota in Colorado.
13. Solventnost Jednote na podlagi aktuarnega proračuna je 101.138%.

Za S. D. P. Z. poroča br. Novak.

Čarter se glasi za neomejeno vsoto zavarovalnic: Zveza je solventna 91.046 po aktuarjem proračunu.

Število članov v članskem oddelku je bilo koncem junija 1919—6989, število otrok pa 4400.

Čisti prebitok z dne 30. junija 1919 brez priračunanih obresti je \$164,160.24.

Za S. S. P. Z. poroča br. Somrak.

Izvelek iz računa z dne 31. dec. 1918 je sledeč:

število odraslih članov	4754
število otrok	1879

6633

Skupna smrtinska zavarov. odraslih članov. \$2,531,700.00

Prebitki v skladih. (Premoženja):

posmrtninski	\$130,878.21
Rezervni	9,541.13
Polkodninski	3,287.55
Bolniški	8,026.61
Dobrodelni	3,219.48
Upravi	56.36

\$155,009.34

Solventnost po poročilu aktuarja znaša 101.828%, ali v gotovini \$15,110.98.

(Dalje prihodnjič.)

***

POZIV.

V "Proletarcu" št. 622, z dne 14. t. m., na strani 12. je bilo priobčeno sledeče:

Yukon, Pa. — Kakor je razvidno iz polletne seje glavnega odbora SDPZ, ki se je vršila dne 14. in 15. julija t. l., so zastopniki naše organizacije na konferenci združevalnih odborov v Clevelandu priporočali združitev SDPZ k največji slovenski podporni organizaciji SNPJ. Naše društvo št. 34, SDPZ je vzelo na svoji redni seji dne 3. avgusta to sugestijo v pretres in po kratki diskuziji je bilo sklenjeno

protestirati proti vsakim nakanam pridružitve SDPZ k S. N. P. J. Proti združitvi smo raditega, ker smatramo SNPJ za najbolj dratarsko (!) (morda mislite "graftarsko"), ker se je že primerilo, da so imeli sitnosti in tepeže radi \$ ali koččka "pobarvanega pleha." Zato je za našo organizacijo boljše, da se od take pridružitve "proč drži," na članstvo SDPZ pa apeliramo, da izrazi svoje mnenje o združitvi. Lahko vidite, da se delajo tajne pogodbe, kakor med "John Bullom in Italijo" za razdelitev slovenske in hrvatske zemlje. Bratje in sestre, ne pustimo, da bi se nas prodajalo s tako združitvijo. Za sedaj naj to zadostuje. Kar smo napisali, je resnica.

Frank Omežec, preds.; Anton Lavrič, taj.; Anton Golobič, blagajnik.

Glavni odbor SNPJ smatra tako priobčitev za neopravičen napad in obrekovanje Slovenske narodne podporne jednote. In ker je glavni odbor SNPJ poklican, da brani čast in dobro ime jednote vsaki čas in v vsakem slučaju, zato pozivlja tem potom društvo, ki je dalo priobčiti goričeno vani protest, da isto dokaže, da je SNPJ v resnici "graftarska" jednota, in se tega nemore dokazati, da v teku trideset (30) dni po objavi tega poziva to obdolžitev v listu "Proletarec" prekliče. V slučaju, da društvo te obdolžitve ne dokaže in je tudi ne prekliče v času kakor zahtevano, bo glavni odbor SNPJ prisiljen uvesti kazensko postopanje.

Člane SNPJ, ki so podpisali ali na kakršenkoli način pripomogli, da je bil priobčen ta neosnovan in obrekljiv napad na našo organizacijo, opozarjamo, da pravila SNPJ. to strogo zabranjujejo in da bo glavni odbor prisiljen proti njim se ravnati po členu X, stran 115-116, ako ne bo dokazano graftarstvo, oziroma, ako se ta obdolžitev ne prekliče.

Glavni odbor SNPJ je uverjen, da je v splošno korist slovenskega naroda, če se ne priobčuje napadov in obrekovanj na druge podporne organizacije, posebno sedaj, ko je tako potrebno vstvarjati harmonijo in delati z vsemi sredstvi za združitev; zato želi in pozivlja, da se tudi glasila drugih podpornih organizacij drže take etikete kot "Prosveta" v tem oziru.

Za glavni odbor Slovenske narodne podporne jednote,
Vincent Cankar, predsednik.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam žalostno vest, da mi je dne 12. avgusta preminul ljubljeni soprog **ANTON KLARICH**, v starosti 45 let.

Dragi pokojnik je postal žrtev nesreče v premogovniku Whyal Coke Co.

Pogreb se je vršil dne 14. avgusta iz hiše žalosti na civilno pokopališče v Milbell, Pa.

Pokojnik zapušča tu žalujočo soprogo, brata in sestro, v domovini pa več drugih sorodnikov.

Na tem mestu se najpristrčneje zahvaljujem vsem, ki so mi stali na strani in me tolažili v dnevih moje tuge. Hvala vsem, ki so spremili pokojnika na njegovi zadnji poti na mirodvor, kakor tudi vsem darovalcem vencev.

Ti pa, dragi, nepozabni Anton, spavaj sladko in bodi Ti lahka ameriška gruda.

Kattie Klarich, Box 44, Yukon, Pa.

Severova zdravila vzdržujejo
zdravje v družinah.

Driska

je poletna potožba, ki izhaja iz raznih vzrokov. Mnogokrat ima svoje vzroke vsled uživanja nezrelega sadja ali zelenjave. V vsakem slučaju je to znak mizerije, ki je bolesta in ne prijetna. Ustavite jo. Rabite

Severa's Diarrhoea Remedy

(Severovo Zdravilo zoper drisko). Njena vrednost je preiskušena v zdravljenju driske, colice, poletnih potožb, želodčnih krčev in raznih notranjih neredov. Dobro je za otroke in odrasle. Cena 50c in 2c davka. Naprodaj v vseh lekarnah. Odklonite imitacije.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

John Plhak & Co.

1151-1153 W. 18th Street

Chicago,
ILLINOIS.

Modna trgovina. Velika zaloga moških, ženskih in otroških oblek, izdelanih po najmodernejšem kroju. Cene nizke.

Odstranite bolečine s

Pain-Expellerjem

Ta bo spravil v red otrpelo kito in naredil, da boste čutili dobro in svobo.

Pazite na znak SIDRO. Po vseh lekarnah po 30c in 65c ali pa pišite na

F. AD. RICHTER & CO.
325-330 Broadway, New York

“ČAS”

je edina slovenska revija v Ameriki. “Čas” prinaša lepe povesti, koristne gospodarske in gospodinske nasvete, znanstvene zanimivosti, podučne in narodu potrebne razprave, mnogo mišnih slovenskih pesmic in poleg tega pa prinaša lepe in umetniške slike.

List shaja mesečno na 44 straneh in stane samo \$2.00 na leto, za pol leta \$1.00. Naroča se pri “Čas”, 2711 So. Millard Ave., Chicago, Ill., v Clevelandu in okolici pa na 6033 St. Clair ave.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega soc. kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v “Illirija dvorani”, 310—1st Ave. Ker so vedno važne stvari na dnevnem redu, zato Vas več dolžnost, da pridete vsi na sejo. Pripeljite s sabo tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji.

Ant. Jeraj, tajnik,
495 Park Str.

NAPRAVITE VAŠO PIVO DOMA ZA 22c GALON.

To ni mehko pivo ali near beer, temveč pravo močno okusno in pe-nasto pivo. Mi vam preskrbimo ekstrakt hmelja in malta “Victoria”, s katerega si potem izdelate po našem navodilu izvrstno pivo. Cena ekstrakta za 14 galonov Lager pive je \$3.00, za Porter pivo \$1.00 več. Delati pivo doma in pošiljanje ekstrakta je dovoljeno. Pošljite denar in mi vam pošljemo pošline prosto blago.

VICTORIA SUPPLY CO.,
656 Morton Bldg., New York, N. Y.

Anton Linhart in sin

Pogrebni zavod in balzamovač

Kočije in avtomobili.—Privatne ambulance.—Eden najbolj znanih pogrebni zavodov na zapadni strani mesta.

5320 W. 25th Street,
MORTON PARK, ILL.
Tel. Morton Park 42

1344 W. 19th Street,
CHICAGO, ILL.
Telephone Canal 915

Mi pošiljamo denar v vse kraje Slovenije,

Hrvatske, Srbije, Dalmacije, in

druge dele Jugoslavije.

Vse denarne pošiljatve garantiramo.

American State Bank

1825-1827 Blue Island Avenue,
CHICAGO, ILL.

J. F. Štepinca, pred.

A. J. Krasa, blagajnik.